

Møte onsdag den 2. desember 2009 kl. 10

President: Dag Terje Andersen

Dagsorden (nr. 22):

1. Spørretime
  - muntlig spørretime
  - ordinær spørretime
2. Referat

Sak nr. 1 [10:01:32]

Spørretime

- muntlig spørretime
- ordinær spørretime

Muntlig spørretime

Presidenten: Stortinget mottok mandag meddelelse fra Statsministerens kontor om at statsminister Jens Stoltenberg vil møte til muntlig spørretime.

Statsministeren er til stede, og vi er klare til å starte den muntlige spørretimen.

De representanter som i tillegg til de forhåndspåmeldte ønsker å stille hovedspørsmål, bes om å reise seg.

Vi starter da med første hovedspørsmål, fra representanten Siv Jensen.

Siv Jensen (FrP) [10:02:13]: Per 31. oktober inneværende år bor det 19 858 asylsøkere i norske mottak. Antallet har økt hver eneste måned under den sittende regjering. I september 2008 lanserte Regjeringen 13 såkalte innstrammings tiltak. Den 10. juni 2009 lanserte daværende statsråd Dag Terje Andersen flere innstrammings tiltak, bl.a. at det skulle opprettes omsorgssentre i Afghanistan for den økende strømmen av enslige mindreårige asylsøkere som kommer til Norge. Sistemann ut var Knut Storberget, som i et stort intervju i Dagsavisen på mandag også lanserte nye innstramminger. Det han sa, var – og jeg siterer:

«Vi ser på tiltak for å stramme inn til enhver tid.»

Mitt spørsmål til statsministeren er: Når har Regjeringen tenkt å slutte å se på denne problemstillingen og begynne å handle? Eller er det slik at Regjeringen også på dette området driver dobbeltkommunikasjon, hvor den gjennom norske medier fra tid til annen forsøker å berolige det norske folk med at Regjeringen faktisk har tenkt å stramme inn, men at den – når det kommer til stykket – lar være å iverksette nødvendige innstrammings tiltak for å få bukt med asyltilstrømmingen? Det er et faktum at Regjeringen i sine prognoser for neste år anslår at det skal komme minst like mange asylsøkere til Norge som i inneværende år, som altså er rekordåret for tilstrømming av asylsøkere til Norge.

Statsminister Jens Stoltenberg [10:04:17]: Regjeringen har iverksatt tiltak og kommer til å iverksette tiltak for

å redusere antall ankomster av mennesker som ikke har krav på opphold i Norge.

Vi skal føre en konsekvent og rettferdig flyktning- og asylpolitikk. Det betyr at vi skal føre en politikk der de som trenger beskyttelse i henhold til asylinstituttet, skal få opphold, men der de som ikke har behov for beskyttelse, ikke skal få opphold. Det er en politikk vi nå følger opp, og der vi iverksetter tiltak. Det er allerede iverksatt en god del tiltak. Det har bidratt til at den sterke veksten vi så i antallet asylankomster, har flatet ut, og etter hvert regner jeg også med at vi kommer til å se en nedgang. Mange av tiltakene er allerede iverksatt. Noen av tiltakene vil bli iverksatt i løpet av det kommende året – f.eks. en ytterligere styrking av Politiets utlendingsenhet og flere nye politistillinger, bl.a. til Østfold, for ytterligere å øke antallet grensenære kontroller og ytterligere å kunne øke antallet uttransporteringer.

Hvor mange som kommer til Norge, avhenger både av vår egen politikk og av situasjonen ute i verden. Det er begrenset hva vi kan gjøre med situasjonen ute i verden, men egen politikk kan vi endre. Det er fremmet forslag, det er gjennomført forslag, og i Soria Moria-erklæringen varsler vi ytterligere forslag. Hele poenget er at hvis vi sørger for at de som ikke har krav på opphold, ikke får opphold og blir uttransportert, er det også mye lettere å stille opp for, gi beskyttelse til og ta godt imot de som har krav på opphold – de som skal tas imot med respekt og på en ordentlig måte i Norge.

Siv Jensen (FrP) [10:06:04]: Det statsministeren nå nettopp sa, har han jo sagt mange ganger tidligere. Derfor vil jeg utfordre ham på å være litt mer konkret. Siden han spesifikt nevner at flere av de tiltakene Regjeringen har iverksatt, har virket, vil jeg gjerne vite hvilke tiltak Regjeringen har iverksatt som faktisk har hatt effekt på flyktningstrømmen til Norge.

Så vil jeg gjerne vite hvilke nye tiltak Regjeringen planlegger å komme med, og når Stortinget kan forvente å kunne få disse til behandling.

Statsminister Jens Stoltenberg [10:06:40]: Det er helt riktig at det jeg sa nå, har jeg sagt mange ganger før. Jeg mener at det er en fordel at jeg sier det samme når jeg får det samme spørsmålet, og ikke svarer ulikt fra gang til gang. Jeg kommer til å fortsette å gjøre det.

Når det så gjelder konkrete tiltak, er det iverksatt en lang rekke konkrete tiltak. Det handler bl.a. om både økte bevilgninger til politiet for å iverksette flere uttransporteringer – antallet uttransporteringer øker – og flere stillinger til politiet for å kunne trappe opp de grensenære kontrollene. De grensenære kontrollene har økt i år, og kommer til å øke ytterligere neste år. Det handler om å få på plass et identifikasjonssenter; det arbeidet er nå satt i gang. Det betyr at det blir mye lettere å identifisere og få ned antallet asylsøkere vi ikke vet hvem er, og dermed kunne få en raskere og bedre saksbehandling. Det handler om å styrke saksbehandlingen i UDI, og det handler om å få til samarbeid med flere land, slik at vi får raskere uttransporteringer.

Presidenten: Det blir anledning til fire oppfølgings-spørsmål – først Per-Willy Amundsen.

Per-Willy Amundsen (FrP) [10:08:01]: Programerklæringens tid burde være forbi. Det er snart 14 måneder siden på dagen at Regjeringen lanserte den såkalte innstrammingen i asylpolitikken. Man burde snart kunne forvente å se handling og resultater av handling, men så langt er det kun programerklæringen som har regjert banen. Det har man altså fortsatt med ved gjentatte anledninger.

Norge setter i år igjen ny rekord i antall asylsøkere. Vi ligger fremdeles på verdenstoppen i forhold til innbyggertall. Den 1. januar får vi en ny utlendingslov som representerer en liberalisering på mange områder av norsk asylpolitikk. Det er altså midt oppi denne situasjonen at Regjeringen snakker om innstramminger fremdeles. Regjeringen tror ikke engang selv på sine egne innstramminger. Det kan man lese ut fra budsjettokumentene.

Mitt spørsmål til statsministeren er følgende: Var de såkalte asylinnstrammingerne kun populistiske utspill i anledning valgkampen? Handlet dette om retorikk og ikke om politikk?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:09:10]: Svaret på det spørsmålet er nei. Det handlet om konkrete tiltak som allerede er iverksatt. Flere forskrifter er endret, lovvedtak er lagt fram, bevilgningsforslag er lagt fram og til dels også vedtatt, flere stillinger er kommet på en lang rekke områder for å redusere antallet ankomster av mennesker som ikke har krav på opphold, og for å øke uttransporteringen av dem som ikke har fått opphold. Og det iverksettes, det blir det gjort noe med nå. Det har bidratt til at økningen i antallet asylankomster har flatet ut. Vi legger også opp til at vi etter hvert kan se en nedgang. Vi er opptatt av å gjøre dette både fordi vi er opptatt av at det ikke skal være mennesker i Norge som ikke har krav på opphold her, og også for å kunne ta godt imot dem som faktisk har krav på opphold i Norge. Begge deler er viktige.

Jeg redegjorde i mitt forrige svar for at flere politistillinger, mer uttransportering og et eget lovforslag som skal gi økt hjemmel til bruk av frihetsberøvelse, skal kunne hindre at folk som ikke har krav på beskyttelse, er her i Norge.

Presidenten: Trond Helleland – til oppfølgingsspørsmål.

Trond Helleland (H) [10:10:21]: I gårsdagens Adresseavisen står det at 3 400 personer sitter på asylmottak, men har fått vedtak om å bli sendt hjem. Dette koster flere hundre millioner kr i året. Samtidig vet vi at den store budsjettvinneren i neste års statsbudsjett er UDI, som øker sitt budsjett fra 3 til 4,5 milliarder kr, altså en økning på 50 pst. Dette tyder ikke på at Regjeringen har tenkt å legge opp til en veldig mye strammere asylpolitikk.

Når statsråd Storberget sier at han må føre en asylpolitikk som ligner på den våre konservativt styrte naboland fører, har jeg lyst til å spørre statsministeren: Hva vil Regjeringen gjøre for å få en raskere retur av grunnløse asyl-

søkere, og når kan vi se en omlegging i asylpolitikken i tråd med det bl.a. Danmark har?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:11:17]: For det første sitter det altfor mange mennesker i norske asylmottak som ikke skal være i Norge. Det er en dobbel grunn til å bidra til å redusere antall ankomster av folk som ikke har krav på beskyttelse, fordi det er ikke bra for dem at de kommer til Norge. De er mange måneder, kanskje år, i mottak, og så returneres de. Det er et problem for dem, og det er et problem for Norge. Det blir altså iverksatt betydelige tiltak. Jeg har allerede vist til at antallet uttransporteringer øker betydelig, at grensenære kontroller øker betydelig, at saksbehandlingskapasiteten i UDI øker betydelig, og at vi nå er i gang med å opprette et eget identifikasjons-senter for å kunne få en raskere og bedre saksbehandling, og raskere og bedre retur.

Vi har hatt en veldig sterk økning i antallet enslige mindreårige asylsøkere, spesielt fra Afghanistan. Noe av det viktigste vi nå gjør, er å bevilge penger – jeg tror det er 30 mill. kr i budsjettet for 2010 – til å opprette et senter i Afghanistan der enslige mindreårige asylsøkere kan få omsorg og tilsyn, og med dette altså redusere tilstrømmingen av enslige mindreårige asylsøkere til Norge.

Presidenten: Geir Jørgen Bekkevold – til oppfølgings-spørsmål.

Geir Jørgen Bekkevold (KrF) [10:12:31]: Når det kommer et økt antall mennesker som søker asyl i Norge, øker også presset på mottakssystemet vårt. Den siste tiden har både Aftenposten og Dagsavisen fokusert på disse ventemottakene, bl.a. på Fagerli og i Lier, hvor det rapporteres om til dels alvorlige episoder. Jeg siterer fra Aftenposten:

«En ung asylsøker drapstruet legen sin og en politimann. En annen smadret TV-ene. En tredje forsøkte å tenne på oppholdsrommet. En fjerde kuttet seg opp og brukte blodet til å skrive hatmeldinger om Norge på veggen.»

Meningen med disse ventemottakene er jo at de skal motivere asylsøkere som har fått avslag på sine søknader, til å reise til hjemlandet. Mener statsministeren at de forhold som avdekkes på ventemottakene, motiverer til frivillig retur?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:13:23]: Jeg er helt sikker på at det er mye ved forholdene på ventemottakene som kan bli bedre. Det er ofte fortvilte mennesker, mennesker i en vanskelig situasjon som er der, mennesker som har fått avslag på opphold, og som skal ut. Vi jobber med å bidra til en mer frivillig retur. Vi har strammet inn f.eks. på reglene når det gjelder familieetablering og når det gjelder krav til økonomisk forsørgelse ved opphold, og, som jeg sier, vi har også økt antallet uttransporteringer kraftig ved hjelp av politiet. Alt er bidrag til å forsøke å redusere presset på antall mennesker som er i ventemottak, og som dermed bidrar til å bedre forholdene på ventemottakene.

Presidenten: Abid Q. Raja – til oppfølgingsspørsmål.

Abid Q. Raja (V) [10:14:14]: Mennesker i sin beste alder, arbeidsfør alder, passiviseres, og energien dreneres ut av dem mens de år etter år sitter bare og venter og glor i veggen.

19. august sa Jonas Gahr Støre i en NRK-debatt at selvsagt skal alle asylsøkere ha rett til å jobbe, selvsagt skal alle ha rett til jobb, lov til å jobbe. Er statsministeren enig med utenriksministeren, og når vil eventuelt Regjeringen gi alle asylsøkere i Norge rett til å jobbe så lenge de befinner seg innenfor Norges grenser?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:14:50]: Regjeringen mener ikke at man skal gi alle dem som søker asyl, spesielt ikke dem som har fått avslag på opphold, rett til arbeid i Norge, simpelthen fordi det kan stimulere antall ankomster. Det kan gjøre det enda mer motiverende å komme til Norge. Vi ønsker jo nettopp å stimulere til at færre som ikke trenger beskyttelse, kommer til Norge. Vi ønsker at flere av dem som er her og som ikke trenger beskyttelse, skal returnere frivillig. Det er derfor vi begrenser adgangen til å arbeide, fordi det simpelthen vil gjøre det mer fordelaktig å være i Norge.

Jeg kan forstå at noen er uenig i det, men Regjeringens politikk er veldig klar. Vi står fast på det som har vært vår politikk hele tiden.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Erna Solberg (H) [10:15:51]: Partilederen i SV, Kristin Halvorsen, brukte helgen til å oppsummere den siste måneden Regjeringen har hatt, og hun gjorde det ved å si at november måned neppe kunne være den beste måneden denne regjeringen har hatt.

November måned har vært dominert av to politiske saker: den ene en debatt om biodiesel, primært mellom regjeringspartiene, den andre om statsministerens initiativ knyttet til sykelønn og starten på en debatt om kanskje den viktigste og største utfordringen vi har, at for mange mennesker havner utenfor vårt arbeidsliv, og at for mange mennesker bruker sykelønn som en transport over til uføretrygd. Vi har noen store utfordringer på dette.

Mottakelsen som statsministerens regjeringspartnere har gitt de forslagene som statsministeren har skissert, har vært litt spesiell. Avisene har skrevet at Karin Andersen «slakter» statsministerens forslag, karakteriserer dem som meningsløse eller som dårlige ideer. Man har altså i regjeringspartiene gått rett i skyttergravene i den offentlige debatten om noen av de viktigste utfordringene vi står overfor, nemlig hvordan vi skal begrense utviklingen av at flere bruker sykelønn som en transportetappe før man havner utenfor arbeidslivet i fremtiden.

Jeg skulle gjerne likt å høre statsministeren si hvordan Regjeringen har tenkt å komme opp av skyttergravene sine i sykelønnsaken, hvis debatten er slik at man karakteriserer statsministerens initiativ som meningsløse.

Statsminister Jens Stoltenberg [10:17:48]: For det første er jeg helt enig med Kristin Halvorsen i at november 2009 ikke har vært den beste måneden for denne regjeringens

arbeid. Nå kan jo ikke alle måneder være den beste måneden, og vi har hatt såpass mange andre gode måneder at vi håndterer nok også november 2009. Og spesielt er det jo en fordel at det er gode måneder når det er valg, og så får vi håndtere de andre månedene deretter.

For det andre er det slik at det som har skjedd nå, er at vi har fått en veldig viktig debatt om sykelønn. Det er en viktig debatt, og det er en komplisert debatt, fordi utgangspunktet for den debatten fra Regjeringens side for det første er at det ikke skal være noen tvil om at det skal være full lønn under sykdom. Er man syk, skal man ha full lønn. Og jeg mener faktisk mer enn det: Man skal ikke skamme seg, man skal ikke føle at det er noe feil at man får full lønn under sykdom, for det er en viktig del og noe av det fineste ved det norske velferdssamfunnet at man har trygghet under sykdom og ved uførhet. Så det skal folk ta imot med rak rygg og være stolte over at vi lever i et samfunn der man får full lønn under sykdom.

Det andre som er viktig i denne debatten, er at én viktig grunn til at det er høyt sykefravær i Norge sammenlignet med mange andre land, er at vi har mange i jobb. Det er en stor styrke ved Norge at veldig mange mennesker er i yrkesaktivitet, men det er også noe av forklaringen på at vi har høyere sykefravær. Den enkleste måten å redusere sykefraværet på, er jo å redusere sysselsettingen. Men det er mye bedre å ha høy sysselsetting og høyt sykefravær enn lav sysselsetting og lavt sykefravær. Vår utfordring er derfor å beholde høy sysselsetting og samtidig greie å få ned sykefraværet. Der har vi innledet en dialog med partene i arbeidslivet. Regjeringen står samlet bak at vi skal ha den dialogen, og så får vi bruke tid, bruke kunnskap, lytte og drøfte og så komme fram til tiltak som kan bidra til å redusere sykefraværet, slik vi også tidligere har fått til i dialog med partene i arbeidslivet.

Erna Solberg (H) [10:19:50]: Jeg forstår at statsministeren ikke vil svare på hva han føler når hans egne samarbeidspartnere karakteriserer hans forslag som meningsløse.

Vi har tilbudt oss å samarbeide om dette temaet. Vi har tilbudt det fordi vi mener at sykelønn ikke bare dreier seg om dem som er ute ett år på sykelønn, men det er denne transportetappen der folk ramler utenfor. Det er riktig at vi har høy sysselsetting i Norge, men det er altså 22 pst. av dem som er i arbeidsfør alder, som står utenfor arbeidslivet på en eller annen måte. Årsakene til dette kan være flere. Vi har påpekt at én av grunnene er manglende basiskompetanse, som gjør at voksne i vårt kompliserte samfunn ramler raskere ut. Ventetidene på sykehusene, mangelen på habilitering og rehabilitering er andre årsaker, men også selve sykelønnsutformingen og måten vi håndterer folk gjennom Nav-systemet på, bidrar til sykeliggjøring.

Mitt spørsmål til statsminister Stoltenberg er da: Er statsministeren villig til å gå i en åpen dialog med opposisjonen knyttet til spørsmål om å få sykefraværet ned og hindre at flere ramler utenfor arbeidslivet?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:20:57]: Erfaringene fra det vi fikk til i 2001, og de tiltakene som ble iverk-

satt etter det, var jo at ikke minst tiltak som handlet om aktivitet overfor den sykmeldte, bruk av gradert sykmelding – den type tiltak – bidrog til å redusere sykefraværet. Det gjorde at det faktisk først gikk ned og så var ganske stabilt. Det urovekkende – spesielt i år – er at nå har sykefraværet begynt å øke igjen, og forskerne er i hvert fall i tvil og til dels dypt uenige om forklaringene på hvorfor vi ser denne økningen.

Den dialogen Regjeringen nå har, er med partene i arbeidslivet. Det er veldig viktig at partene føler at vi er i reell dialog med dem, at det er drøftinger, samtaler, og så vil vi komme til Stortinget med de forslag og de endringer som vil kreve stortingsbehandling. Mange tiltak vil kanskje ikke kreve stortingsbehandling, andre vil kreve det, enten det nå er bevilgningsforslag, eventuelt lovendringsforslag, hvis det er den type forslag som kommer.

Vi skal selvsagt også se på de forslagene som opposisjonen har kommet med, men dialogen må skje på en ryddig måte med partene i arbeidslivet, og vi har lang tradisjon i Norge for den type dialog.

Presidenten: Det blir anledning til fire oppfølgings-spørsmål – først Torbjørn Røe Isaksen.

Torbjørn Røe Isaksen (H) [10:22:17]: Jeg har lyst til å gi statsministeren et lite klapp på skulderen og si at jeg synes overhodet ikke statsministerens forslag var meningsløse. Jeg synes det var gode og viktige forslag, og jeg synes også at det er bra at han nevner stikkordet «aktivitet».

Vi vet at ungdomsledigheten øker. Vi vet at sykefraværet blant unge øker, og i går kunne vi se på NRK at det blir stadig flere unge sosialklienter. Mange av dem opplever en hverdag hvor de gjennom flere år ikke hører noe fra arbeidsgiverne, ikke får tilbud om jobb, ikke får oppfølging fra sosialkontoret – ikke får aktivitet i det hele tatt. Det er en fallitterklæring for velferdssamfunnet vårt.

Spørsmålet mitt til statsministeren er: Er statsministeren enig i at alle sosialklienter – alle som mottar sosialhjelp – burde ha rett til og plikt til aktivitet som en del av opplegget sitt?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:23:15]: For det første har vi fått på plass en veldig viktig ordning, Kvalifiseringsprogrammet – det er etter hvert blitt ganske mange tusen på de programmene – som er rettet mot at de som er langtidsmottakere av sosialhjelp, skal inngå en kontrakt, en avtale, med myndighetene, der de skal delta i en eller annen form for aktivitet. Det kan være norskopplæring, det kan være et arbeidsmarkedskurs, og det kan være et behandlingsopplegg, nettopp for å komme ut av en situasjon der de er avhengige av langtidsmottak av sosialhjelp. Jeg tror ikke det er noen god idé at alle mottakere av sosialhjelp skal ha aktivitet. Heldigvis er det slik at de aller fleste er korttidsmottakere av sosialhjelp noen uker eller måneder. For langtidsmottakere av sosialhjelp bør vi ha en ordning, og det er altså Kvalifiseringsprogrammet som allerede er under innføring, og som er en utmerket ordning nettopp for å få folk ut av en langtids sosialhjelpssituasjon.

Presidenten: Robert Eriksson – til oppfølgings-spørsmål.

Robert Eriksson (FrP) [10:24:16]: Statsministeren sa også i dag at det var viktig med høy sysselsetting, og at man ut fra høy sysselsetting faktisk kunne få en del sykefravær. Men ser ikke også statsministeren ut fra et av sine forslag – der han vil skyve mer av kostnadene over til næringslivet – at vi vil få et arbeidsliv som går fra inkludering til ekskludering, i den forstand at det blir vanskeligere for folk med redusert funksjonsevne, og ikke minst kronisk syke, å komme inn i arbeidslivet?

I tillegg har Nav en viktig nøkkelrolle for å følge opp den nye sykmeldingspraksisen, både overfor arbeidstakere, overfor arbeidsgivere og ikke minst overfor leger. Vi kjenner til de nye tiltakene som kom på plass i 2007, men Nav har ennå ikke brukt disse sanksjonsmidlene. Når kan vi forvente at Nav har sine systemer på plass og kan begynne å håndheve de tiltakene som ble iverksatt for to år siden?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:25:16]: Først tror jeg at jeg må si litt om dette med mine forslag. Jeg har ikke fremmet noen forslag, og det er til og med et skriftlig manus – vanligvis leser jeg ikke dem, men akkurat det leste jeg. Der er vi veldig tydelige på at dette ikke er et forslag. Men det det er, er for det første at vi er veldig tydelige på at det skal være full lønn under sykdom, og at vi er urolige for at sykefraværet vokser – spesielt ser det ut til å vokse i år. For det tredje viser vi til en del mulige tiltak som har vært gjennomført i andre land, og som har vært drøftet og lansert bl.a. i Norge.

Ett av de tiltakene som har vært drøftet, er å øke arbeidsgivernes ansvar for betaling av langtids sykefravær, og så skal de få kompensert det på en eller annen måte. Det prøvde Bondevik II-regjeringen seg på uten særlig hell, så prøvde vi oss i 2006 uten særlig hell. Denne gangen skal vi ha en prosess som gjør at vi – hvis vi gjør noe i den retningen – får en bedre forankring. Vi skal ha en bedre prosess som gjør at vi får til en annen sammensetning av arbeidsgivernes finansiering, men de skal få det tilbake i form av kompensasjon på andre områder – dersom det skjer.

Presidenten: Kjell Ingolf Ropstad – til oppfølgings-spørsmål.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [10:26:31]: Det statsministeren har sagt i dag, er jo offentlig, og i mandatet for dette såkalla ekspertutvalet som skal sjå på ulike tiltak, er det klart at fokuset er på strengare rammer, klarare rammer for leganes sjukmeldingspraksis og auka krav til arbeidstakarane. Det er nødvendigvis ikkje feil medisins, men i den siste tidas debatt har ein nesten berre fokusert på forandring av reglar og administrative tiltak. Det er litt overraskande når me og statsministeren sine medarbeidarar i Regjeringa allereie har ei grundig, fagleg vurdering av kva som skal til for å forbetre ei ny IA-avtale.

Allereie i sommar leverte SINTEF ei grundig vurde-

ring av heile IA-avtala, der hovudkonklusjonen var at ein treng meir førebygging, og det var ei sterk anbefaling å fokusere på det. SINTEF meinte faktisk at om innsatsen for å få folk raskast mogleg tilbake i arbeid gjekk ut over arbeidet for førebygging og inkludering, så kunne faktisk sluttresultatet bli meir, ikkje mindre utstøying. Kva vil statsministeren gjere for at fokuset skal kome på førebygging?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:27:41]: Det mest alvorlige med det økte sykefraværet er at det rammer de sykmeldte. Det at tusenvis av mennesker er langtids sykmeldte og ofte ikke kommer tilbake til arbeidslivet, men ender på en form for varig stønad og i en uføresituasjon, er hovedproblemet for de menneskene. I tillegg er det et problem for arbeidsgiverne som mister kvalifisert, dyktig arbeidskraft, og så er det et problem for fellesskapet, fordi det koster mange milliarder kroner.

Når jeg sier dette, er det fordi forebygging selvsagt er viktig, og selvsagt er det blant det vi nå skal se på. Den ekspertgruppen som skal jobbe, har jo ikke tid og mulighet til å gjøre vesentlig ny forskning. De skal sammenstille kunnskap som allerede fins, gå gjennom den, og legge dette fram for partene, slik at vi får et best mulig beslutningsgrunnlag. Jeg er helt sikker på at vi kommer til å se på mange ulike tiltak, og jeg er veldig opptatt av at vi ikke låser oss i posisjoner før vi har sett på ulike tiltak – både når det gjelder forebygging i forhold til arbeidsgivere og arbeidstakere. Men det som ligger fast, er at det skal være full lønn under sykdom. Det er det eneste som er helt sikkert.

Presidenten: Trine Skei Grande – til oppfølgings-spørsmål.

Trine Skei Grande (V) [10:28:49]: Jeg er enig med statsministeren i at det å være syk er verst for den som er syk. Det å komme seg ut av det kan gjøres på mange vis.

I Venstres alternative budsjett har vi et forslag som vi ønsker å høre hvordan statsministeren forholder seg til. Det gjelder alle de som har stort sykefravær på grunn av et vektproblem, og som derfor ønsker å ta en slankeoperasjon, som det er lang kø for å få i det offentlige. Da kan bedriften gå inn og si: Det betaler vi gjerne. Vi har sett eksempler fra media det siste døgnet der folk har gått ned fra over 100 dager sykefravær til null. Prisen de må betale det offentlige for å gjøre det grepet, er at de må betale skatt for at arbeidsgiveren tilbyr dem den type behandling, noe som gjør at de får ned sykefraværet.

Så spørsmålet mitt er: Er statsministeren villig til også å bruke skattesystemet for å prøve å få ned sykefraværet? Eller: Har Regjeringa noen egne sperrer på akkurat det virkemidlet, når det viser seg at det fungerer så bra?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:29:52]: For det første er jeg enig i at fedme er et alvorlig helseproblem. Det handler både om operasjoner og medisinsk behandling, og det handler om forebygging, kosthold og livs-

ner – begge deler. Det handler da bl.a. om å styrke det offentlige tilbudet når det gjelder behandling av overvekt eller fedme. Vi er opptatt av å styrke det generelle tilbudet, men så har vi også ordningen med «Raskere tilbake», som altså er penger vi har fått til gjennom IA-avtalen, som går til behandling av folk som er sykmeldte.

Når det gjelder skattesystemet, må jeg si at jeg ikke kjenner til hvordan den type ting behandles i forhold til dette. Jeg vil gjerne få mer informasjon om og en vurdering av det. Det avgjørende er at vi skal legge til rette for at vi altså skal kunne behandle flere som har fedmeproblemer.

Presidenten: Vi går til neste hovedspørsmål.

Dagfinn Høybråten (KrF) [10:30:59]: Jeg vil snakke om noen av dem som denne dagen sliter aller mest med å mestre hverdagen sin. Det er noen av dem som selv er utslitt, som har slitt ut sine nettverk, og som sliter aller mest med å få hjelp fra det offentlige systemet. Køene for behandling av disse menneskene vokser – det er en gruppe mennesker som man sjelden går i fakkeltog for i noen sammenheng. Jeg snakker om mennesker som sliter med sin psykiske helse.

Norsk Psykiatrisk Forening varsler nå om at flere sykehus tar fra psykiatrien og putter penger i underskudd fra andre deler av driften ved sykehusene. I begynnelsen av september leste vi i media om at Sørlandet sykehus de siste tre årene har trukket ut 70 mill. kr fra de øremerkede psykiatrimidlene til andre formål. Denne uken er det kommet fram at Ahus har dratt inn overskuddet i psykiatrien på 16 mill. kr i 2009 for å bruke det på andre formål. Ahus har dessuten foreslått å kutte budsjettet med 30 mill. kr neste år, stenge en distriktpsykiatrisk sengepost og fjerne flere akutteam. Det er foreslått å fjerne hele driften innen voksenalter psykiatrien ved Elvestad på Romerike. Personalet der frykter for pasientenes liv. Også fra sykehusene andre steder får vi lignende meldinger, samtidig som NRK forleden meldte at en studie om barn i Bergen viser at hele seks av ti barn som sliter med angst, ikke får noe tilbud om behandling.

Under den rød-grønne regjeringen har de øremerkede tilskuddene til psykiatrien blitt fjernet. I stedet har pengene blitt lagt inn i rammene. Vi ser nå klare tegn til at noen av de aller svakeste som er sterkest representert blant de sykmeldte, og som er blant de sykmeldte som vokser raskest i antall, nå taper i helsekøene. Hva vil Regjeringen gjøre for å hindre at denne utviklingen får bre om seg?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:33:10]: For det første er jeg veldig enig i at psykiatriske lidelser er veldig alvorlig. Det er et veldig stort helseproblem, og det har vært et problem som i veldig mange år ikke har blitt tatt alvorlig nok. Derfor har flere regjeringer, også den forrige regjeringen, vært opptatt av å styrke behandlingstilbudet innenfor psykiatrien. Vi fikk opptrappingsplanen for psykiatrien, som er fulgt opp både av den forrige regjeringen og av denne regjeringen. Derfor bevilges det mer penger, det behandles flere pasienter innenfor psykiatriske

helsetilbud nå enn tidligere, og det er bevilget betydelig økte midler.

Det betyr ikke at det er nok, og det betyr ikke at vi kan si oss fornøyd med situasjonen. Derfor handler det både om å se hvordan vi kan styrke tilbudet ytterligere, og hvordan vi kan organisere det bedre. I nesten all debatt om helse handler det både om mer penger og om bedre penger. Norge bruker veldig mye penger på helse, men vi får samtidig ikke nok igjen for alle de pengene vi bruker på helse. Det gjelder også for psykiatrien.

Dagfinn Høybråten (KrF) [10:34:18]: Jeg vil gjerne ha svar på spørsmålet mitt. Det gjelder den konkrete situasjon vi nå ser, etter at Regjeringen fjernet øremerkede penger, som jeg vil hevde er bedre penger enn rammer i denne sammenheng – og vi snakker om svake grupper. Mange kommuner kutter i tilbudet til mennesker med psykiske lidelser, og flere av de sykehusene som staten eier og har ansvaret for å styre, kutter i tilbud til de mest sårbare gruppene når det gjelder mennesker som sliter med psykisk helse.

Vil Regjeringen ta grep for å hindre dette, f.eks. ved å gjeninnføre øremerking, og gi klare direktiver til sykehusene om at denne typen nedbygging av psykiatrien ikke er akseptabel etter opptrappingsplanen?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:35:05]: Psykiatrien er betydelig styrket. Det er bevilget mange ekstra penger, og det behandles mange flere mennesker. Det betyr ikke at det er nok, og vi kan helt sikkert løpende vurdere innretning, fordeling – hvordan vi innretter pengebruken. Men jeg fastholder at vi har trappet opp, og så skal vi hele tiden se om vi kan fortsette med å trappe opp. Nå har Stortinget akkurat behandlet statsbudsjettet for 2010, der det er en ytterligere styrking av helsevesenet generelt – og dermed også rom for en ytterligere opptrapping av psykiatrien.

Presidenten: Det blir tre oppfølgingsspørsmål – først Laila Dävøy.

Laila Dävøy (KrF) [10:35:48]: Det er at faktum at evalueringen av Opptrappingsplanen for psykisk helse viser at kvantitative mål langt på vei er nådd, men at det gjenstår utfordringer spesielt når det gjelder kvaliteten og innholdet – og forebygging er en av de svakest utviklede sidene av denne planen. Vi vet at øremerking, som vi har vært inne på, var ett av de absolutt viktigste virkemidlene.

I Helse Sør-Øst varsles det i disse dager at når det gjelder ideelle institusjoner innenfor alderspsykiatri og psykisk syke barn og unge, skal de settes ut på anbud. Man vil ikke gå til direkte anskaffelser, slik man faktisk kan. Man skal til og med gå inn og gi bare to års avtaler. Dette er ganske spesielt, når Regjeringen i fire år har lovet at den skulle komme tilbake til Stortinget med en sak om en vurdering av direkte anskaffelser. Er dette lagt helt på is, når de regionale helseforetakene faktisk anno 2009 kan gå til anbud med forhandlinger, og Regjeringen ikke har vurdert det den har lovet?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:37:03]: Jeg er veldig opptatt av at Stortinget og Regjeringen prøver å tenke prinsipielt og prøver å styre de store beslutningene. Det øyeblikket Stortinget eller Regjeringen går inn på enkeltbeslutninger rundt omkring i Helse-Norge, tror jeg det kommer til å ende veldig galt. Jeg kjenner ikke konkret til det som måtte ha vært tatt av beslutninger når det gjelder anbud og direkte avtale, eller direkte anskaffelse, så derfor tør jeg ikke å kommentere det direkte. Jeg sier bare at vi må prøve å fastsette retningslinjer. Vi må prøve å styre overordnet, og så må vi vise ansvar overfor alle de fagfolkene – alle de dyktige menneskene som i Helse-Norge er satt til å forvalte enkeltbeslutninger innenfor disse rammene. Når jeg sier det, er det fordi at om man skal gå til en direkte anskaffelse eller om man skal bruke anbud i et enkelt tilfelle, mener jeg Helse-Norge må kunne ta stilling til selv. Så bestemmer vi hvor mye penger vi har, så bestemmer vi de overordnede retningslinjene, og så er det det vi forholder oss til.

Presidenten: Per Arne Olsen – til oppfølgingsspørsmål.

Per Arne Olsen (FrP) [10:38:16]: Etter at Opptrappingsplanen for psykisk helse ble slutført, er øremerkingen borte, og den nedbyggingen av psykiatriske sengeplasser som her er nevnt, ser vi alle sammen.

Et av stedene sengeplasser forsvinner, er på Ahus, der det er foreslått å legge ned en DPS-sengepost og et akuttteam. Samtidig ser vi at forslaget om nedleggelse av Aker på det nærmeste er vedtatt. Det betyr at 160 000 mulige pasienter skal over til Ahus, som samtidig nedbygger. Mitt spørsmål til statsministeren i den sammenheng blir da: Er han enig med Arbeiderpartiets Marit Nybakk? I gårshagens Dagsavisen sier hun veldig presist at det står i Soria Moria-erklæringen at

«ingen lokalsykehus skal legges ned. (...) Dersom planene om å legge ned Aker sykehus opprettholdes, må helseministeren gripe inn og stanse det».

Statsminister Jens Stoltenberg [10:39:19]: Det var mange spørsmål på en gang. For det første er psykiatrien styrket, og så vet jeg at Ahus har opprettet et eget distriktspsykiatrisk senter – jeg har vært og besøkt det selv – som er et veldig godt tilbud. Om de velger å omprioritere ressurser fra sengeplasser til annen type tilbud, vet ikke jeg nok om. Det avgjørende er at de har fått økte rammer, og at psykiatrien samlet sett er styrket. Evalueringen viser at det har vært en betydelig styrking etter at vi har gjennomført opptrappingsplanen for psykiatri. Det er ikke unormalt at man først har øremerkede tilskudd i en opptrappingsperiode, og at man når man har kommet opp på et nytt nivå, fjerner øremerkingen nettopp for å kunne gi større mulighet til lokal tilpasning, og til å bruke pengene på det som er vurdert som viktigst lokalt.

Når det gjelder Aker sykehus, er det der en prosess. Jeg tror det er veldig viktig at den prosessen blir gjennomført. Også det handler jo nettopp om at Stortinget og Regjeringen har bedt om at man ser på arbeidsfordelingen mel-

lom de ulike sykehusene i hele Oslo-området. Vi hadde en sammenslåing av Helse Sør-Øst og Helse Sør, og det mener jeg er en viktig sammenslåing.

Presidenten: Sonja Irene Sjøli – til oppfølgingsspørsmål.

Sonja Irene Sjøli (H) [10:40:31]: For mennesker som nå mister tilbudet sitt i nærmiljøet, er det en dårlig trøst at statsministeren kan skryte av alle milliardene som er brukt på dette området.

Ventetiden for psykisk syke øker, og stadig flere psykisk syke må stå i helsekø. Høyres helseminister Ansgar Gabrielsen var den første helseministeren som gav klar beskjed om at psykisk helsevern og rusbehandling skulle ha en sterkere vekst enn somatikken for å gi et bedre tilbud til dem som sitter nederst ved bordet. Men i løpet av disse fire årene som Stoltenberg har vært statsminister, er det ikke et eneste år alle helseregionene kan vise til at dette er blitt fulgt opp. Situasjonen er nå forverret ved at psykisk syke i stadig større grad blir salderingspost. Et samlet storting har forutsatt at tilbudet med psykisk helsevern skal styrkes. Vil statsministeren forhindre at det foretas kutt i det psykiske helsevernet, eller skal Regjeringen og helseforetakene fortsette å ture fram uten respekt for de folkevalgte vilje også på dette området?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:41:37]: Jeg kjenner ikke alle de enkelttekstemplene som det vises til, og som nå er framme i mediene. Men jeg tror man generelt sett må skille mellom det som omtales som kutt, og det som er omorganiseringer – endringer i tilbudene og prioriteringer. For samlet sett er det ikke noen kutt. Samlet sett er det en betydelig styrking av Helse-Norge generelt og psykiatrien spesielt, fordi vi har gjennomført opptrappingsplanen for psykiatrien. Og hvis det altså hadde vært riktig at det var et vesentlig dårligere tilbud, så hadde det vært et veldig alvorlig varsel for alle dem som ikke får et godt tilbud, men også om at det etter at vi har brukt mange ekstra milliarder og ikke får et bedre tilbud, er noe alvorlig galt med måten vi organiserer helsevesenet på. Heldigvis viser evalueringen av psykiatriplanen – opptrappingsplanen – at vi har fått et bedre tilbud, at flere får behandling, men fortsatt kan det gjøres mye. Det er altså gitt et betydelig løft i psykiatrien med de milliardene som er bevilget.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [10:42:59]: Det finnes i dag en rekke alternative drivstoff til bensin og diesel. Bioetanol, biodiesel, biogass og elektrisitet er de fremste alternative drivstoffene.

Regjeringen har i sine foregående fire statsbudsjett sagt at den ønsker å stimulere til økt bruk av disse alternative drivstoffene, og har framhevet avgiftsfritak som det fremste og beste virkemiddelet.

Denne tilnærmingen er brått endret i statsbudsjettet for 2010 – uten forvarsel. Nå er signalene at forurensere må betale. Avgiftsfritaket skal vekk, for man skal ikke stimu-

lere veitrafikk. Forurensere skal betale for veiulykke, kø, veislitasje etc.

Jeg skal ikke rippe opp igjen debatten om biodiesel og forsøke å ta en omkamp på den. Jeg skal ikke rippe opp i hvordan Arbeiderpartiet her snur trill rundt på virkemiddelbruk, ei heller den inkonsekvensen som er i at Regjeringen på den ene siden sier at det er etiske sider ved biodrivstoff som gjør at det ikke bør få avgiftsfritak, men samtidig øker omsetningspåbudet. Det som er det viktige prinsippet å få fram her, som jeg håper statsministeren kan være klar på, er hva slags avgiftsramme man kan forvente framover for disse drivstoffene – altså for bioetanol, for biogass og for elektrisitet. Dette er viktig, for mange forbrukere vurderer å kjøpe elbiler fordi det har mange økonomiske fordeler. Vi vet at i Oslo kommune vurderer man å investere i et biogassanlegg til 600 mill. kr. for å levere til kollektivtrafikken. Men en forutsetning for en slik investering, som Regjeringen ønsker ifølge klimaretorikken sin, er at avgiftsfritaket opprettholdes, og at det opprettholdes på sikt og ikke bare for ett år av gangen. Hva slags forutsigbarhet kan statsministeren presentere for alternative drivstoff utover biodiesel?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:44:59]: Først vil jeg slå fast at det er et viktig prinsipp at forurensere betaler. Det er et prinsipp som denne regjeringen, og tidligere regjeringer, har stått på. Det bygger på ideen om at ulike typer drivstoff fører til ulike typer miljøproblemer, og det skal man betale for. Det bidrar til to ting: For det første bidrar det til å redusere omfanget av den type forurensing, og for det andre bidrar det til å sikre inntekter til felleskassen som man kan bruke enten til miljøtiltak eller andre gode formål.

Bondevik-regjeringen la f.eks. fram en egen proposisjon om grønne skatter, der de sier:

«Ut fra et mål om kostnadsriktig prising bør alle typer drivstoff ilegges avgift som dekker de eksterne kostnadene. Dette gjelder også biodrivstoff. Uavhengig av miljøegenskaper bør alle former for drivstoff ilegges en avgift som dekker de eksterne veg- og ulykkeskostnadene.»

Så prinsippet om at forurensere skal betale – prinsippet om at man bør betale for de miljøproblemer som ulike typer drivstoff skaper – er altså et prinsipp som mange regjeringer har stått fast på. Og siden spørsmålsstilleren snakker en del om biodrivstoff, må jeg understreke at biodrivstoff jo også fører til en del typer miljøproblemer, f.eks. lokale miljøproblemer som støy, partikler, støv, og også NO_x – sur nedbør. Å gi denne type drivstoff over fire kroner i avgiftslettelse slik at det blir billigere enn vanlig drivstoff, vil føre til mer forurensing, mer veitrafikk og vil være i strid med det prinsippet som mange regjeringer har stått for.

Når det gjelder andre typer drivstoff, er det vi har sagt om prinsippet, helt i tråd med hva andre regjeringer har sagt. Når det gjelder biogass, er det en helt spesiell type drivstoff som ikke har de miljømessige problemene som f.eks. biodiesel, fordi vi der ikke har arealproblemet. Biogass kommer fra søppel og er derfor et mye enklere driv-

stoff å forholde seg til når det gjelder klima, simpelthen fordi man ikke har problemer i forhold til avskoging når man bruker søppel.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [10:47:07]: Jeg merker meg at statsministeren unngår å svare på essensen i spørsmålet. Prinsippet om at forurenser skal betale, har alle vært enige om, men så har det også vært en generell enighet om at man skal ha avgiftsfritak i en innfasingsperiode. Det har jo også vært Regjeringens politikk, som statsministeren nå argumenterer heftig imot. Det får han bare legge seg på minne.

Jeg er også enig i statsministerens skepsis til biodrivstoff. Jeg skulle ønske at Regjeringen hadde hatt den skepsisen intakt da klimameldingen ble diskutert og man begynte å innføre omsetningspåbud på biodrivstoff uten sertifisering. Men poenget som jeg prøver å ta opp her, og som jeg håper statsministeren kan fokusere på i stedet, er hvilken forutsigbarhet det skal være for de andre alternative drivstoffene, som Regjeringen inntil nå har sagt at man ønsker avgiftsfritak på for å stimulere til økt bruk av disse. Vi vet at hvis noen nå etter den usikkerheten Regjeringen har skapt knyttet til biodiesel, skal våge å investere f.eks. i et biogassanlegg i Oslo, må de vite at dette avgiftsfritaket vedvarer over tid. For det er ingen som vil investere 600 mill. kr hvis det blir avgift på det neste år.

Hvilket råd har statsministeren til Oslo i forhold til forutsigbarhet for rammebetingelsene fra Regjeringen?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:48:14]: Vi snakker om mange forskjellige avgifter. For det første vil jeg si at det er to andre land som så langt som vi har oversikt over, har hatt et generelt avgiftsfritak. Det er Sverige og Tyskland. Tyskland fjernet avgiftsfritaket i 2007. Sverige har varslet at de skal fjerne det senest i 2012. Tidligere regjeringer har altså hatt akkurat samme prinsipp som denne regjeringen.

Det som skal være borte uansett, er jo CO₂-avgiften, og spesielt for de drivstofftypene som representanten viser til. For mens biodiesel åpenbart har klimautslipp, er det altså ikke CO₂-utslipp fra f.eks. biogass eller elbiler, og derfor skal det selvsagt være null CO₂-avgift for de drivstoffene. Det er det vi legger til grunn, og det kommer til å bli videreført.

Presidenten: Det blir tre oppfølgingsspørsmål – først Bård Hoksrud.

Bård Hoksrud (FrP) [10:49:29]: Jeg har tenkt å være veldig konkret og veldig klar, og kort og konsis.

Kan statsministeren nå garantere for et biogassanlegg i Oslo og sikre rammebetingelser for det – eller kan han ikke det?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:49:49]: Det vil være helt feil av en regjering å garantere for et anlegg i en enkelt kommune. Det jeg kan si, er at de som har miljøvennlig drivstoff, vil ha avgiftsfordeler. Den viktigste avgiftsfordelen som biogassanlegg vil ha ved bruk av bio-

gass, er at de vil ha null CO₂-avgift. CO₂-avgiften har vi for å redusere CO₂-utslippene, og siden det altså er et null CO₂-utslipp fra denne typen drivstoff, vil de ha null CO₂-avgift. Men hvis de har andre typer miljøproblemer, kan jeg ikke garantere i all evighet at vi ikke gjør noe med det.

Presidenten: Nikolai Astrup – til oppfølgingsspørsmål.

Nikolai Astrup (H) [10:50:39]: Statsministeren har fått flere spørsmål om når vi kan vente oss en avgift på de drivstoffene som i dag er avgiftsfrie, f.eks. elbiler, biogass, bioetanol. Når kan vi vente oss en slik avgift? Dette er et konkret spørsmål, og det handler om forutsigbarhet. Det handler om forutsigbarhet for forbrukere, og det handler om forutsigbarhet for dem som skal investere i disse ulike teknologiene. Så når kan vi vente oss en avgift f.eks. for elbiler, for biler som går på bioetanol – som går på biodrivstoff? Jeg kan jo da si til statsministeren at også Mini kommer nå med elbil etter hvert, så kanskje dette spørsmålet er av interesse også for ham.

Statsminister Jens Stoltenberg [10:51:32]: Man snakker nå som om det er én avgift i Norge. Enten har man avgiften – med stor A – eller så har man ikke avgiften. I Høyre må man være klar over at det er mange avgifter i Norge. Noen har noen, andre har mange, og noen har få. Slik er det ut fra ulike begrunnelser. Det betyr f.eks. at elbiler ikke har CO₂-avgift, og, for å si det slik, tror jeg aldri noen regjering kommer til å tenke på å ilegge en elbil CO₂-avgift, for det er vanskelig å begrunne at det er noe særlig CO₂-utslipp fra elbiler. Men elbiler har elavgift – som de også hadde under Høyres styre – og de har moms, så det er jo ikke slik at det er null avgift. Det er ikke slik at enten har man avgift eller så har man ikke avgift. Man har noen avgifter og ikke andre avgifter, og det jeg sier, er at biler som bidrar til et renere miljø, skal ha mindre avgifter enn de bilene som ikke bidrar til et renere miljø. Og jeg mener at de som ikke slipper ut CO₂, skal ikke ha CO₂-avgift.

Presidenten: Line Henriette Hjemdal – til oppfølgingsspørsmål.

Line Henriette Hjemdal (KrF) [10:52:34]: Jeg registrerer at statsministeren begynner denne spørreunden med et sitat fra ti år tilbake. Jeg har lyst til å sitere noe som er litt nyere. Det er fra klimaforliket, et forlik som er framtidrettet, som er godt, og som jeg tror at også statsministeren mener er godt, fordi det var viktig for Regjeringen å inngå dette forliket med store deler av opposisjonen. La meg sitere punkt 6.10.:

«Partene er enige om å arbeide videre med den grønne omleggingen av kjøretøyrelaterte skatter/avgifter og annen regulering som påvirker veitrafikken og fremmer lavutslipps- og nullutslippsalternativer.»

Er statsministeren generelt enig i at det å ilegge avgift på miljøvennlig drivstoff som biogass, biodiesel, bioetanol, hydrogen eller elektrisitet er i tråd med denne gode

og framtdsrettede politikken, som også fremmer lavutslipps- og nullutslippsalternativer som vi var enige om den 17. januar 2008?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:53:38]: Drivstoff skal ha avgifter i henhold til de miljøproblemene de skaper. De som f.eks. reduserer utslippene av CO₂, skal ha lavere eller null CO₂-avgift. Det gjelder for mange typer alternative drivstoff, og det står vi selvsagt ved.

Akkurat når det gjelder biodiesel, er jo utfordringen at CO₂-utslippene ikke er null. Jeg tror alle er enige om at det er en del CO₂-utslipp. Noen mener faktisk at utslippene er større enn for vanlig diesel, litt avhengig av hvordan man har produsert denne dieselen. Det varierer fra biodieselstype til biodieselstype. Likevel har vi altså sørget for at det er null CO₂-avgift på biodiesel generelt. Så har vi vært veldig opptatt av å innføre det som kalles bærekraftskriterier for å prøve å skille mellom den biodiesel som er miljøvennlig, og den som er mindre miljøvennlig.

Presidenten: Vi går til neste hovedspørsmål. Dette blir siste hovedspørsmål i dagens spørretime.

Ine M. Eriksen Søreide (H) [10:54:48]: I natt norsk tid holdt president Obama sin tale der han fortalte at amerikanerne sender 30 000 flere soldater til Afghanistan. I den talen var også presidenten opptatt av at det han har brukt sin presidenttid på når det gjelder Afghanistan, særlig har vært å bedre koordineringen mellom den sivile og den militære innsatsen. Det er også i tråd med den strategien som ISAFs øverstkommanderende, general McChrystal, kom med for en stund siden.

Poenget er å få til en bedre koordinering, en bedre samordning og en mer helhetlig sivil og militær innsats. Nederland har som ett eksempel satt sin PRT under sivil kommando og jobber etter mantraet at det skal være så sivilt som mulig og så militært som nødvendig.

Den norske regjeringa har valgt en strategi for Norges engasjement der det er tilnærmet vanntette skott mellom sivil og militær side. Vi hører til stadighet fra de soldatene som er i Afghanistan, om hvordan det som synes riktig på papiret her hjemme, ikke fungerer på bakken i Afghanistan. Militære operasjoner for å styrke sikkerheten følges ikke av tilstrekkelig rask og god sivil innsats. Forsvaret har ingen mulighet sjøl til å bidra til eller å bruke helhetlige og fleksible løsninger. Det blir slik at den ene hånden ofte ikke vet hva den andre gjør, og effekten av innsatsen, både den sivile og den militære, svekkes.

Hvordan vil statsministeren sørge for at de norske bidragene, både de sivile og de militære, kan koordineres bedre, samarbeide bedre, og gjennom det bidra til at vi sammen med afghanerne og våre allierte lykkes i Afghanistan?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:56:35]: Jeg mener at noe av det veldig positive og viktige med Obamas tale i natt er at han legger vekt på at amerikanerne skal være tydelig og sterkt til stede i Afghanistan, både militært og sivilt, og at man trapper opp begge typer inn-

sats og understreker behovet for samordning. Det er viktig for Afghanistan. Det er viktig for USA. Men det er også viktig for Norge at vår fremste allierte vektlegger nettopp behovet for samordning av den militære og den sivile innsatsen.

Norge har kanskje lenge vært det landet som har vært tydeligst på at vi trenger militær innsats, men at vi også trenger en betydelig sivil innsats. Vi bidrar betydelig sivilt. Vi bidrar også økonomisk til oppbygging av afghanske militære og afghanske sikkerhetsstyrker. Vi har et betydelig eget militært bidrag.

Det viktige nå er at vi både med en sivil og en militær innsats gjør afghanerne selv i stand til å ta vare på egen sikkerhet. Det er i lengden bare det som kan føre til en stabil utvikling i Afghanistan.

Så er vi selvsagt opptatt av hvordan vi ytterligere kan styrke og forbedre den norske samordningen av vår egen militære og sivile innsats. Det har vi en løpende dialog om og en løpende vurdering av hvordan vi kan få til best mulig. Men vi er samtidig opptatt av at vi ikke skal skape problemer for f.eks. humanitære organisasjoner og prinsippet om at man ikke skal blande humanitær og militær innsats på en måte som skaper risiko, eksponerer humanitære organisasjoner for unødvendig høy risiko.

Vi fortsetter samordningen. Vi er der betydelig, militært og sivilt. Vi mener at Obamas tale nettopp legger opp til en overføring av ansvar til afghanerne selv etter hvert. Det mener vi er det eneste langsiktige svar.

Ine M. Eriksen Søreide (H) [10:58:32]: Det er ingen som har snakket om en sammenblanding av den humanitære og den militære innsatsen, men tvert imot av den sivile og den militære innsatsen, som nødvendigvis må koordineres bedre. Jeg registrerer at statsministeren nå snakker om det å styrke behovet for samordning. Det er viktig at våre allierte vektlegger behovet for samordning av sivil og militær innsats.

Til tross for forsikringer ser vi at Norge er på linje med stadig færre av våre allierte, nettopp fordi vi fortsetter med å opprettholde et vanntett skott og et prinsipielt skille, som Regjeringa ofte snakker om, mellom den sivile og den militære innsatsen.

I morgentimene i dag kom EUs tilsvaret til president Obamas tale. Der skriver EU at de understreker at en positiv utvikling vil kreve en kombinasjon av politiske, militære, sivile og utviklingspolitiske instrumenter.

Spørsmålet er: Hvordan vil statsministeren sørge for å bringe Norge mer på linje med våre allierte i Afghanistanstrategien?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:59:33]: Først tror jeg mange land kan lære av hverandre når det gjelder innsats i Afghanistan. Vi kan helt sikkert hente inspirasjon og erfaring fra det man har gjort f.eks. fra EU-land. Men Norge har fått mye anerkjennelse for at vi har vært veldig tydelige og veldig sterke når det gjelder sivil innsats – både når det gjelder kamp mot korrupsjon, når det gjelder humanitær bistand, og når det gjelder utvikling generelt. Men det vil være en prioritert oppgave i ukene som

kommer, å se på hvordan vi kan få til en bedre samordningsmekanisme generelt når det gjelder det internasjonale samfunnets militære og sivile innsats i Afghanistan, og at vi også får gjort internasjonal ekspertise mer tilgjengelig for dem som prøver å gjøre denne jobben i Afghanistan i dag. Et problem vi har hatt, er f.eks. at FN har hatt problemer med rekruttering. Det har vært problemer med å få ansatt folk. Det har simpelthen vært problemer med å få gjort den jobben man skal gjøre, og det må vi se på hvordan vi kan gjøre FN bedre i stand til.

Presidenten: Det vil da bli gitt anledning til tre oppfølgings spørsmål – først Erna Solberg.

Erna Solberg (H) [11:00:52]: Jeg syns av og til det er vanskelig helt å få med seg hva statsministeren svarer på en del spørsmål i spørretimen, så jeg tenkte jeg bare enkelt og greit igjen skulle spørre om det som var kjernen i Ine M. Eriksen Søreides spørsmål: Vil Regjeringen med nye øyne se på spørsmålet om et skille mellom sivil og militær innsats i Afghanistan, eventuelt for å samordne dette bedre – i motsetning til det de har gjort tidligere?

Statsminister Jens Stoltenberg [11:01:24]: Ja, vi vil hele tiden se på hvordan vi kan få til en bedre samordning av den sivile og den militære innsatsen. Det vi er opptatt av, er å unngå å komme i en situasjon der vi skaper problemer for humanitære organisasjoner. De er opptatt av det selv, og vi er enig med dem i det. Men det er jo fullt mulig å få til bedre samordning mellom en sivil innsats og en militær innsats, både når det gjelder Norges innsats, og ikke minst det arbeidet FN gjør for å forsøke å samordne innsatsen. Der er det åpenbart en del utfordringer.

Vi er i dialog med FN. Vi er i dialog med våre allierte om hvordan vi kan få til bedre samordning, og vi har alltid åpne øyne for å se på hvordan det kan gjøres bedre.

Presidenten: Siv Jensen – til oppfølgings spørsmål.

Siv Jensen (FrP) [11:02:16]: Jeg merket meg at statsministeren understreket at det var viktig for Norge at Obama og USA nå iverksetter denne offensiven i Afghanistan. Det er jeg enig i. Men da er det underlig at Regjeringen, Norge og flere andre allierte ikke ser ut til å imøtekomme ønsket fra både McChrystal og for så vidt Obama og NATO om økte styrkebidrag.

Nå ser det altså ut til at Norge bare vil videreføre sitt engasjement. Samtidig ser det ut til at vi vil terminere fregatten som er i Adenbukta. Summen av dette viser jo med all tydelighet at det er store svakheter ved den samlede norske forsvarsevnen, og at det er det som er årsaken til at Norge ikke kan stille bedre opp for sine allierte i viktige utenlandsoperasjoner. Da blir mitt spørsmål til statsministeren: Vil han snart ta grep for å styrke norsk forsvarsevne, som dessverre har blitt kraftig redusert under denne regjeringen?

Statsminister Jens Stoltenberg [11:03:24]: Norsk forsvarsevne styrkes gjennom langtidsplanen for Forsvaret, og Regjeringen følger opp den, både med de omstillingene som den krever, og med de bevilgningene som den krever. Norge bidrar også betydelig militært og sivilt i Afghanistan. Sett i forhold til folketall er Norge blant dem som bidrar aller mest. Jeg tror likevel man skal være opptatt av ikke bare å telle antall soldater – vi skal opprettholde det høye norske bidraget – men også av å se på hva slags type soldater vi har. I den senere tid har vi vridd veldig i retning av mer offiserer, mer soldater med lang erfaring, nettopp fordi de i større grad kan gi opplæring og trening til egne afghanske styrker. Det er det som i lengden vil gi sikkerhet i Afghanistan: at afghanerne selv settes i stand til å ta vare på egen sikkerhet. Det er også et hovedbudskap fra Obama.

Norge vrir altså sin innsats mer i retning av opplæring og trening av afghanske styrker. Det er kanskje mer kostbare operasjoner, det er kanskje mer erfarne soldater, det er kanskje flere offiserer. Selv om ikke antallet øker, er det altså en viktigere innsats når vi da kan bidra til opplæring av afghanske styrker.

Presidenten: Dagfinn Høybråten – til oppfølgings spørsmål.

Dagfinn Høybråten (KrF) [11:04:39]: Mitt spørsmål går på Norges bidrag. For det første: Er det slik at statsministeren i kjølvannet av president Obamas erklæring i natt forventer at det vil komme et økt press på Norge når det gjelder å utvide sitt bidrag i Afghanistan, det være seg sivilt eller militært?

Mitt andre spørsmål gjelder FNs rolle. Som statsministeren var inne på i et av sine svar, er FN under et betydelig press og under kritikk. FNs personell har vært utsatt for angrep. Mitt spørsmål er: Hva kan Norge gjøre for å styrke FNs samordnende rolle, slik at den blir mer målrettet, mer operativ og får en sterkere kompetanse i forhold til de meget kompliserte oppgavene som FN har i Afghanistan i øyeblikket?

Statsminister Jens Stoltenberg [11:05:36]: Vi har ikke fått noen direkte henvendelse om å øke de norske bidragene utover den generelle henvendelsen som er gått fra NATOs generalsekretær til alle NATO-land – altså ikke en direkte henvendelse til Norge. Jeg er veldig trygg på at f.eks. amerikanske myndigheter er vel kjent med de norske holdningene, for vi har hatt tett dialog med dem i de siste dagene. Blant annet har utenriksministeren snakket med utenriksminister Hillary Clinton. De vet at vi bidrar betydelig, og de vet også at vi vrir innsatsen i retning av mer opplæring, som er nøkkelen. I tillegg bidrar vi betydelig økonomisk, ikke bare til sivil innsats, men også til opplæring av den afghanske hær og politistyrker – betydelige økonomiske bidrag til det.

Når det gjelder å styrke den sivile innsatsen, er jo noe av hovedutfordringen det jeg var inne på i stad, nemlig problemet med å rekruttere folk og ekspertise. Det handler dels om sikkerhetssituasjonen, og dels handler det om

at FN har problemer med å få fattet beslutninger og å få ansatt folk. Nå har vi tett dialog – utenriksministeren er aktiv i den dialogen – for å se hvordan vi kan organisere den sivile innsatsen i Afghanistan bedre, så vi unngår de unødvendige byråkratiske problemene vi står overfor i bl.a. FN.

Presidenten: Dermed er den muntlige spørretimen omme, og vi går over til den ordinære spørretimen.

Ordinær spørretime

Presidenten: Det blir noen endringer i den oppsatte spørsmålslisten, og presidenten viser i den sammenheng til den oversikten som er omdelt på representantenes plasser i salen.

De foreslåtte endringene i dagens spørretime foreslås godkjent. – Det anses vedtatt.

Endringene var som følger:

Spørsmål 1, fra representanten Mette Hanekamhaug til kunnskapsministeren, er trukket tilbake.

Spørsmål 3, fra representanten Harald T. Nesvik til nærings- og handelsministeren, vil bli besvart av justisministeren på vegne av nærings- og handelsministeren, som er bortreist. Etter anmodning fra justisministeren blir dette spørsmålet flyttet og besvart før spørsmål 8, som skal besvares av samme statsråd.

Spørsmål 4, fra representanten Arne Sortevik til samferdselsministeren, utsettes til neste spørretime, da statsråden har sykdomsforfall.

Spørsmål 7, fra representanten Terje Halleland til miljø- og utviklingsministeren, er overført til finansministeren som rette vedkommende. Spørsmålet vil bli tatt opp av representanten Ketil Solvik-Olsen.

Spørsmål 9, fra representanten Borghild Tenden til justisministeren, vil bli tatt opp av representanten Abid Q. Raja.

Spørsmål 13, fra representanten Per Roar Bredvold til landbruks- og matministeren, utsettes til neste spørretime, da statsråden er bortreist.

Spørsmål 1

Fra representanten Mette Hanekamhaug til kunnskapsministeren:

«Opplæringsloven skal ivareta og sikre elevers rettigheter. Den er omfattende og beskriver viktige momenter for å trygge elevenes skolehverdag. Dessverre opplever en i dag at norske skoler bryter med vesentlige og viktige moment nedfelt i denne loven, uten at dette medfører konsekvenser for den aktuelle lærer, skole eller skoleeier.

Er Regjeringen villig til å fremme sak for Stortinget om å innlemme sanksjonsmuligheter i opplæringsloven for å forebygge slike brudd?»

Presidenten: Dette spørsmålet er trukket.

Spørsmål 2

Henning Skumsvoll (FrP) [11:08:30]: Mitt spørsmål går til forsvarsministeren:

«Opposisjonen påpekte under behandling av Forsvarets langtidsmelding i juni 2008 at nedlegging av Madlaleiren var sløsing med fellesskapets ressurser. Fra godt informert hold i Forsvaret opplyses det nå at nedleggingen av Madlaleiren skaper økonomiske problemer for Forsvaret.

Kan statsråden bekrefte at Forsvaret ikke vil gjennomføre en slik nedlegging, og at rekruttskolen for Sjøforsvaret ikke flyttes til Ulven og rekruttskolen for Flyvåpenet ikke flyttes til Kjevik?»

A k h t a r C h a u d h r y hadde her overtatt presidentplassen.

Statsråd Grete Faremo [11:09:11]: Gjennom behandlingen av gjeldende langtidsplan for Forsvaret vedtok Stortinget å legge ned Madla leir og flytte Sjøforsvarets og Luftforsvarets rekruttutdanning til henholdsvis Bergen og Kjevik.

Dette tiltaket var grundig utredet i Forsvarsstudien og anbefalt av forsvarssjefen. De økonomiske beregningene som lå til grunn, har i tillegg vært eksternt kvalitetssikret. Disse beregningene viser at flyttingen er økonomisk lønnsom og vil bidra til å redusere driftsutgiftene på sikt. Disse forholdene ble det redegjort for i gjeldende langtidsproposisjon. Jeg vil også understreke at hovedbegrunnelsen for tiltaket var å legge bedre til rette for å utvikle robuste og bærekraftige utdanningsmiljøer innen forsvarsgrenene.

De kostnadene som ligger i våre planer, er i samsvar med de forutsetninger som ble presentert for Stortinget i den nå vedtatte langtidsplanen. Omstillingskostnadene knyttet til tiltaket er det også tatt høyde for i disse planene. Som en del av arbeidet med å forberede implementeringen av flyttingen, gjennomgår og kvalitetssikrer nå Forsvarsdepartementet alle forutsetningene. Dette er helt på linje med øvrige tiltak i langtidsplanen. Det planlegges fortsatt at flyttingen skal være gjennomført innen utgangen av 2013.

Henning Skumsvoll (FrP) [11:10:45]: Jeg takker statsråden for svaret.

Det er ikke helt riktig at kostnadsrammene som ble framlagt i behandlingen av langtidsplanen, holdes. Tidligere statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen sa like før hun gikk av som statsråd, at flyttingen av hovedkvarteret fra Jåttå til Reitan hadde kostnadssprekker.

Da ber jeg statsråden om å gå nærmere inn på hvor stor kostnadssprekken vil bli når Stortingets vedtak om gjennomføring av langtidsplanen for 2008 blir slutført – totalsummen, hvor mye snakker vi om?

Statsråd Grete Faremo [11:11:22]: Jeg har forsøkt å gjøre rede for de kostnadsberegningene som lå til grunn for forslaget som lå i langtidsplanen, og hvordan dette også danner grunnlag for de vedtak som ble gjort i Stortinget.

På helt vanlig måte, knyttet til oppfølgingen av disse tiltakene, er det også selvsagt at Forsvarsdepartementet på vanlig vis kvalitetssikrer beregningene, slik at vi har det beste grunnlaget knyttet til gjennomføringen av vedtaket, slik det er planlagt i perioden fram mot 2013.

Henning Skumsvoll (FrP) [11:12:21]: Jeg vil igjen takke statsråden for svaret.

Da vi hadde langtidsplanen til behandling, ble det presisert veldig fra opposisjonen at kostnadene ikke kunne kontrolleres. Da fikk en til svar at kvaliteten var sikret av et internasjonalt revisjons- og økonomifirma. Det er jo litt underlig å høre at departementet nå skal kvalitetssikre dette når det allerede er gjort. Var ikke kvaliteten god nok? Sprekkene er tydeligvis store.

Statsråd Grete Faremo [11:12:57]: Jeg skjønner godt at det kan være behov for å gjennomgå rutinene for dette, og hvordan dette er gjort, historisk. Det er riktig at de framlegg som ble gjort, bygde på at det også hadde vært en kvalitetssikrer med inn i prosessen, og at det likevel – på helt sedvanlig vis – må gjøres nye gjennomganger for å sikre at gjennomføringen av vedtaket skjer med best mulig, og oppdatert, beregning av kostnadene knyttet til omstillingen. Dette handler jo også om å etablere et nytt system for rekruttutdanningen, som er en vesentlig del av dette vedtaket.

Presidenten: Spørsmål 3 vil bli besvart senere.

Spørsmål 4

Fra representanten Arne Sortevik til samferdselsministeren:

«De fire største byene, Oslo, Stavanger, Bergen og Trondheim, har alle stort behov for å modernisere sine transportnett. Voksende transportbehov både for gods- og persontransport må dekkes med effektive, sikre og energieffektive løsninger. Gjennomgangstrafikk må få effektive korridorer. Gode løsninger i disse byene er også av nasjonal interesse.

Vil statsråden ta initiativ til at Regjeringen gjennom Samferdselsdepartementet i sterkere grad styrer prosess, planlegging og tidsbruk og i sterkere grad også bidrar med statlig finansiering?»

Presidenten: Dette spørsmålet er utsatt til neste spørretime.

Spørsmål 5

Bent Høie (H) [11:14:29]: «Det har i den senere tiden kommet flere utspill og forslag fra henholdsvis Helse Vest og Helse Bergen om Stiftelsen Bergensklinikkens tilbud til rusmiddelavhengige som har skapt usikkerhet om denne virksomheten, og som tyder på at staten har planer om å overta flere av oppgavene selv.

Hva vil statsråden konkret gjøre for å fjerne denne usikkerheten?»

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [11:15:10]: Jeg er glad for at rusfeltet og situasjonen til rusmiddelavhengige og deres pårørende får bred tverrpolitisk oppmerksomhet.

Private aktører som har avtale med de regionale helseforetakene, står for om lag 60 pst. av kapasiteten innen døgntilbud for rusmiddelavhengige i spesialisthelsetjenesten. Den høye andelen viser at de private aktørene har en sentral plass på rusfeltet. Jeg er – i likhet med representanten Høie – opptatt av at de private aktørene skal ha gode og forutsigbare forhold. Det er de regionale helseforetakene som har ansvar for å tilby spesialisthelsetjenester til befolkningen i sin region. Det betyr at det er opp til de regionale helseforetakene å vurdere hvilke behov de har for å kjøpe tjenester av private.

Representanten Høie reiser spørsmål om en mulig usikkerhet rundt situasjonen til Stiftelsen Bergensklinikkene. Helse Vest RHF har orientert meg om at en stor del av regionens ansvar innen tverrfaglig spesialisert behandling for rusmiddelavhengige ivaretas av private institusjoner. Avtalene går ut 31. desember 2010 og har da hatt en varighet på tre pluss tre år. Ifølge regelverket for offentlige anskaffelser må Helse Vest gjennomføre en ny anskaffelsesprosess i løpet av våren 2010.

Jeg er orientert om at styret i Helse Vest faktisk i dag skal behandle egen sak om føringer for denne anskaffelsesprosessen. Saken er unntatt offentlighet. Grunnen er at styret vil drøfte strategiske veivalg for anskaffelsesprosessen, og at de vil unngå at potensielle tilbydere får ulik informasjon. Styret skal også drøfte hvilke tjenester som skal inngå i anskaffelsesprosessen, hvem som kan delta, hvor tjenestene skal leveres, og hvilke typer avtaler som skal benyttes.

Helse Vest har videre orientert meg om at en større del av veksten i tverrfaglig spesialisert behandling for rusmiddelavhengige er lagt til helseforetakene i 2009. Det er imidlertid ikke noe generelt ønske om å redusere volumet på tjenester fra private institusjoner i regionen. Grunnen er at det har vært viktig å styrke tilbudet i helseforetakene i arbeidet med å utvikle dette feltet – ikke minst for å ivareta rusmiddelavhengiges behov for tjenester fra andre deler av spesialisthelsetjenesten. Det er også viktig å redusere kjøp av gjesteplasser utenfor regionen.

Jeg er orientert om at det pågår drøftinger om å overføre ansvaret for pasienter fra Sunnhordland fra Stiftelsen Bergensklinikkene til Helse Fonna. Ifølge Helse Vest har ikke Bergensklinikkene uttrykt uenighet om en slik endring.

Bent Høie (H) [11:18:15]: Det er jo en rekke forslag som også har vært framme i media, som ikke er unntatt offentligheten, og som tyder på at Helse Bergen og Helse Vest har klare planer om å flytte virksomhet fra Bergensklinikkene til sin egen virksomhet. Et av de forholdene som de har planer om å flytte, er vurderingen av rettighetsspørsmål knyttet til ruspasienter. Det er

også en sak som behandles av styret i Helse Vest i dag. Helse Vest er den regionen som har det dårligste tilbudet til rusmiddelavhengige og flest brudd på pasientrettighetene.

I styresaken til Helse Vest sier en helt konkret at grunnelsen for å flytte vurderingsenheten til Helse Bergen er å få et lavere antall fristbrudd enn det en har i dag, altså – med klare ord: En innfører dårligere pasientrettigheter for denne pasientgruppen.

Jeg må spørre helseministeren: Er dette i samsvar med Stortingets intensjon i Rusreform II?

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [11:19:21]: Det å få et lavere antall fristbrudd må jo være ønskelig, for vi ønsker jo at flere skal få behandling.

Det er helt riktig at Helse Vest har et for dårlig tilbud til rusmiddelavhengige, og det er jo nettopp derfor det sies at man skal beholde den andelen av private. Men man trenger også å bygge opp noe mer, og man trenger å bygge opp i helseforetakene for at de også skal ivareta sitt ansvar.

Bent Høie (H) [11:19:55]: Poenget med mitt spørsmål er jo at Helse Vest og Helse Bergen vurderer det dit hen at årsaken til fristbruddene er at Bergensklinikkene sannsynligvis vurderer pasientrettighetene innenfor det som er Stortingets intensjon, nemlig at disse pasientene skal ha de samme rettighetene som alle andre pasienter, og at overføringen til Helse Bergen for vurdering – ikke for behandling – vil innebære at færre pasienter får pasientrettigheter, og at en dermed får færre fristbrudd. Mener helseministeren at det er fornuftig av Helse Vest å legge opp til en strategi som gir færre fristbrudd, fordi en vurderer det ut fra de økonomiske hensynene, og ikke ut fra de faglige hensynene?

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [11:20:48]: Jeg tror at representanten Høie og jeg har veldig sammenfallende mening om at vi må bygge opp tilbudet til rusmiddelavhengige i Helse Vest. Alle oversikter over de ulike regionale helseforetakene viser at det er dårligst tilbud i Helse Vest, at det ikke er godt nok, og at her har helseforetaket, både Helse Vest og de lokale helseforetakene, en jobb å gjøre når det gjelder å ivareta sitt ansvar overfor denne pasientgruppen, og ha et bredt og tilrettelagt ansvar. Målsettingen er å kunne gi et bedre tilbud til flere. Så er det slik at det er det regionale helseforetaket som har ansvar for sin region, og de må få foretatt en vurdering av det. Men de sier jo klart at de vil være nødt til å ha den samme andel private også i fremtiden. I tillegg må de også etablere mer spesialisering selv.

Spørsmål 6

Ingjerd Schou (H) [11:22:08]: «Regjeringen gir i statsbudsjettet en særskilt låneramme til kjøp av tomt på Gullaug i Buskerud. Det er mer enn 20 år siden politiske miljøer i Østfold startet arbeidet for ett samlet nytt sykehus i Østfold.

Kan statsråden garantere at oppstart og tilstrekke-

lig kapasitet på nytt sykehus i Østfold ikke stilles bak sykehusutbygging i Buskerud?»

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [11:22:41]: Dette burde være et enkelt spørsmål å svare på. Som representanten Schou viser til, er det foreslått en låneramme på 250 mill. kr til mulig tomtekjøp på Gullaug i Buskerud i statsbudsjettet for 2010. Men i budsjetteksten har vi understreket at den foreslåtte lånebevilgningen ikke innebærer endring i prioriteringsrekkefølgen for sykehusprosjekter i Helse Sør-Øst.

Etter helseforetaksmodellen er det det regionale helseforetaket som har ansvar for å planlegge, gjøre nødvendige vurderinger og prioritere sykehusprosjekter i sin helse-region – i dette tilfellet Helse Sør-Øst. Styret for Helse Sør-Øst behandlet sak om prioritering av investeringsprosjekter i desember 2008. Dette ble fulgt opp på styremøte i juni 2009, der styret for Helse Sør-Øst godkjente konseptplanene for det nye Østfold-sykehuset og vedtok å sette i gang forprosjektet. Dette er den siste planfasen for bygging igangsettes.

Nytt Østfold-sykehus er derfor det prosjektet som ligger først i løypa i Helse Sør-Øst. Den foreslåtte lånebevilgningen til mulig tomtekjøp på Gullaug i Buskerud endrer derfor ikke prioriteringsrekkefølgen til investeringsprosjekter i Helse Sør-Øst.

Ingjerd Schou (H) [11:24:07]: Takk for svaret.

Under den nåværende regjering og forrige periodes regjering har det akkumulerte underskuddet i de regionale helseforetakene økt til svimlende litt mer enn 25 milliarder kr. Det er inkludert avskrivninger og pensjonskostnader.

Det er betydelige utfordringer i helseforetakene, både å sikre at en drift er i balanse, og samtidig ivareta behovet for nye investeringer. Nå hører jeg statsråden si at det er de regionale helseforetakene som har det helhetlige ansvaret for både drift og investeringer.

Da lurer jeg på hva som er statsrådens begrunnelse for at man plutselig foretar en slik type prioritering og gir en låneramme til kjøp av en tomt i Buskerud og ikke omtaler prioritering av bygging av et nytt Østfold-sykehus.

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [11:25:08]: Som jeg sa i innlegget mitt, har vi understreket at den foreslåtte lånebevilgningen ikke innebærer endring i prioriteringsrekkefølgen for sykehusprosjekter i Helse Sør-Øst. Det burde være klart nok. Her dreide det seg om at man ville sikre seg en tomt, og derfor er det en gitt låneramme på 250 mill. kr til det. Men det dreier seg ikke om at man skal bygge sykehus der først. Den prioriteringsrekkefølgen som ble vedtatt både i desember 2008 og i juni 2009, ligger fast. Da er det Østfold-sykehuset som ligger først i køen.

Ingjerd Schou (H) [11:25:55]: Jeg takker nok en gang for svaret.

Helse- og omsorgskomiteen avgav innstilling i går og understreker der at tomtekjøpet gir uttrykk for en politisk prioritering. Selv om Helse Sør-Øst har planlagt og gitt

prioriteringer til de ulike sykehusbygg, har Regjeringen ikke gjort det. Stortinget har ikke fått seg forelagt en samlet prioriteringsliste over hvilke store investeringer i nye bygg som skal gjøres i dette landet.

En ting er jo greit, at man har en administrativ prioritering, at styret i de regionale helseforetakene foretar en prioritering, men vi savner altså Regjeringens prioritering. Slik jeg ser det, er det en politisk abdisering fra det å ta politiske overordnede grep ikke å la Stortinget få seg forelagt en samlet investeringsoversikt over hva som er viktige og prioriterte nye sykehusbygg sett fra Regjeringens side.

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [11:26:54]: Det å foreslå en låneramme, gi et lån til kjøp av en tomt, er ikke det samme som at man setter i gang byggingen i morgen. Vi har i budsjetteksten understreket at den foreslåtte lånebevilgningen, altså de 250 mill. kr, ikke innebærer endringer i prioriteringsrekkefølgen for sykehusprosjekter i Helse Sør-Øst.

Jeg kan ikke si det sterkere enn det. Det er det som ligger fra Regjeringens side, og etter det som også er sagt fra Helse Sør-Øst, er det sykehuset i Østfold som ligger først i prioriteringskøen.

Spørsmål 7

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Terje Halleland til miljø- og utviklingsministeren, er overført til finansministeren som rette vedkommende. Spørsmålet vil bli tatt opp av representanten Ketil Solvik-Olsen.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [11:27:53]: «Argumentasjonen rundt innføring av avgift på biodiesel gikk blant annet på at disse bilene bidrar like mye til veislitasje, kø og lignende, og at det var naturlig med en avgift basert på forurenseren betaler-prinsippet.

På hvilken måte praktiserer Regjeringen forurenseren betaler-prinsippet overfor elbiler?»

Statsråd Sigbjørn Johnsen [11:28:16]: Veitrafikk påfører samfunnet kostnader i form av ulykker, kø, støy, veislitasje samt helse- og miljøskadelige utslipp til luft. Disse kostnadene kan være forholdsvis store. Det er i tråd med prinsippet om at forurenseren betaler, at bilbrukerne dekker disse kostnadene ved å betale veibruksavgifter.

Dagens veibruksavgifter omfatter kun bensin og diesel. Nye alternative drivstoff som ikke defineres som bensin eller diesel, vil dermed falle utenfor avgiftsplikten.

Regjeringen slo derfor fast i statsbudsjettet for 2007 at det over tid kan bli nødvendig å ilegge veibruksavgifter på alternative drivstoff som i dag er avgiftsfrie. Derimot har Regjeringen ikke tatt stilling til når slike avgifter skal innføres. En har også slått fast at klimanøytrale drivstoff ikke skal betale CO₂-avgift. Dette var noe av bakgrunnen for at bioetanol ble fritatt for CO₂-avgiften i 2006.

Regjeringen er opptatt av å legge til rette for bærekraftig bruk av miljøvennlig drivstoff gjennom forskning

og utvikling, gjennom utformingen av avgifter på bruk og kjøp av bil og gjennom innføring av bærekraftskriterier for biodrivstoff. For Regjeringen er det ikke aktuelt å innføre en særskilt veibruksavgift på elbiler på nivå med avgiftene på bensin og diesel.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [11:29:41]: Jeg synes det siste var avklarende, og jeg vil gjerne at statsråden også presiserer hvor lenge avviket fra prinsippet skal gjelde. For når Regjeringen i klima- og miljøsammenheng ber folk bruke en miljøvennlig transportform eller bruke miljøvennlig drivstoff – i hvert fall når det er definert som miljøvennlig av Regjeringen selv – føler veldig mange seg lurt hvis avgiftsfritaket bortfaller året etterpå. Spesielt gjelder det elbiler, som har gratis bompengepassering og gratis parkering, og som ikke betaler årsavgift, i motsetning til f.eks. campingvogner, som jeg vil tro sliter mindre på veiene enn elbiler. Men langsiktigheten i signalene – og et positivt signal, må jeg få understreke – er allikevel viktig, slik at en unngår at folk føler seg lurt. Kan statsråden si noe om det – er det en femårsperiode, er det en treårsperiode, er det en sjuårsperiode – og utdype dette litt?

Statsråd Sigbjørn Johnsen [11:30:43]: Avgiftene for 2010 er jo nettopp blitt vedtatt av Stortinget. Så er det slik i henhold til budsjettreglementet og Grunnloven at skatter og avgifter blir vedtatt for ett år om gangen. Ingen statsråd – og særlig ikke finansministeren – kan si noe om hva slags avgiftsopplegg som kommer i et budsjett som verken er drøftet i Regjeringen, eller som er lagt fram. Derfor er det umulig å svare på det spørsmålet som representanten nå stiller.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [11:31:21]: Dette synes jeg var litt mer nedslående. For f.eks. når det gjelder innblanding av biodrivstoff, har Regjeringen hatt en strategi som går mange år fram i tid. Når det gjelder ansatte personer i helsevesenet, eldreomsorgen, har Regjeringen hatt en langsiktig visjon og strategi om så og så mange personer, selv om en ikke går inn og binder de direkte budsjettbevilgningene i år 2015 eller 2018. Men en sier: Hva vil en? En kunne ha gitt en strategi, en kunne gitt en fem- eller tiårsplan som sier at på den og den type alternativ drivstoff vurderer vi at den og den form for stimulan må til, og vi garanterer at hvis vi får bestemme selv – og det kan jo en flertallsregjering gjøre med god samvittighet – vil vi jobbe for at avgiftsfritaket vedvarer til f.eks. år 2014. Da blir det en innfasingsperiode på tre år. Det gir en horisont som en investor kan ta hensyn til, og som en forbruker kan ta hensyn til. Og selv om man ikke gjør vedtakene, kan man gi en garanti som vil vedvare, i hvert fall hvis man i tillegg får et bredt forlik i Stortinget bak. Kunne man ikke gitt et slikt signal om ikke annet?

Statsråd Sigbjørn Johnsen [11:32:29]: Jeg skjønner godt spørsmålet og for så vidt også begrunnelsen for det, men jeg må holde fast ved at de årlige forslag til skatte- og avgiftsvedtak vil komme i de årlige budsjetter.

Presidenten: Da går vi tilbake til spørsmål 3.

Spørsmål 3

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Harald T. Nesvik til nærings- og handelsministeren, vil bli besvart av justisministeren på vegne av nærings- og handelsministeren.

Harald T. Nesvik (FrP) [11:33:02]: «Møbelindustrien er sterkt rammet av den krisen som flere eksportbedrifter nå befinner seg i. Dette fremtvinger betydelige endringer i en bransje som til enhver tid må omstille seg ut ifra svingninger i markedet. Dette tilsier at programmet Innovasjon Møbel har vært svært viktig for denne industrien. Det har nå dessverre blitt skapt tvil om hvorvidt dette programmet blir videreført og ikke minst i hvilket omfang.

Vil statsråden sørge for at dette programmet fortsetter på minst samme nivå i 2010 som i 2009?»

Statsråd Knut Storberget [11:33:37]: Jeg svarer altså på vegne av næringsministeren.

Regjeringa ønsker å støtte opp om innovasjon og internasjonalisering av norsk møbelindustri – og den er jo særlig tung og avgjørende på Sunnmøre, det er drevet mye god aktivitet rett inn mot det å bygge møbler der, og det er fortsatt viktig. Regjeringa har derfor besluttet å videreføre Nærings- og handelsdepartementets finansiering av programmet Innovasjon Møbel. Departementets oppdrag til Innovasjon Norge på dette feltet vil konkretiseres i oppdragsbrevet til selskapet for 2010.

Samtidig er det slik at dette programmet har vært finansiert ved midler både fra Innovasjon Norge og fra industrien sjøl. Videre har midlene fra Innovasjon Norge vært bevilgninger både fra Nærings- og handelsdepartementet og Møre og Romsdal fylkeskommune. For at programmet skal kunne videreføres på samme nivå som tidligere, er man derfor avhengig av at øvrige aktører også opprettholder sin finansiering. Basert på dette vil det være opp til Innovasjon Norge og møbelindustrien å se på mulighetene for og eventuelt konkretisere et videre samarbeid.

Harald T. Nesvik (FrP) [11:34:45]: Det var i hvert fall hyggelig at justisministeren hadde tid til å svare på vegne av næringsministeren, som sikkert er ute på reise. Det må man ta inn over seg. Jeg forstår selvfølgelig at justisministeren nødvendigvis ikke kan svare på alle detaljer i det som jeg kommer til å spørre om, det har jeg full respekt for. Men det som er viktig at statsråden tar med seg tilbake til næringsministeren og Regjeringen i forbindelse med det videre arbeidet med dette, er at det må komme en rask avklaring. Nå vet jeg ikke når oppdragsdokumentet og brevet vil gå til Innovasjon Norge. I budsjettet som gjelder næringskomiteen, er ikke Innovasjon Møbel nevnt med ett ord, og det er et illevarslende signal.

Så spørsmålet mitt til statsråden er: Kan statsråden si litt om nivået på dette programmet? Dette har variert sterkt gjennom innfasingen og avslutningen av prosjektet. Kan

statsråden si noe om hvilket nivå man vil legge seg på i framtiden?

Statsråd Knut Storberget [11:35:53]: Aller først må jeg si at jeg syns det svaret som er kommet nå, er veldig positivt. Vi gjør ofte den greia i politikken at man får et negativt fokus, men jeg må jo si at det er positivt at man nå tar sikte på i oppdragsbrevet at dette tiltaket skal fortsette. Det er jeg veldig glad for. Det tror jeg er veldig viktig. Men jeg må overlate til Næringsdepartementet å utforme det som skal stå i oppdragsbrevet, også når det gjelder omfang, sjøl om jeg legger merke til at departementet nå svarer at man har ambisjoner om å videreføre dette på samme nivå som tidligere.

Jeg skal ta med meg signalene fra representanten Nesvik om at dette fortjener en så rask avklaring som mulig, tilbake til Næringsdepartementet og næringsministeren.

Harald T. Nesvik (FrP) [11:36:55]: Jeg takker statsråden for svaret. Det er klart at jeg er glad for at det er et positivt svar. Problemstillingen er at man kan ikke si noe – i hvert fall foreløpig – om nivået på denne støtten, ei heller når det vil bli endelig klargjort.

Det er klart at hvis støtten skal bli som – jeg holdt på å si – det haleprogrammet man hadde på slutten, i 2008–2009, på 5 mill. kr, dreier det seg om noe helt annet enn det som var intensjonen i selve programmet, der man ber om 50 mill. kr fordelt over to år, slik at man får omstilt denne bransjen til å kunne bli mer konkurransedyktig i årene som kommer. Jeg tror også at justisministeren, og ikke minst næringsministeren, ser problemene som nettopp denne eksportrettede industrien kommer til å møte i årene som kommer også.

Spørsmålet mitt til statsråden er: Vil statsråden ta et initiativ overfor næringsministeren i den forbindelse også og signalisere at det er viktig å holde støtten på et relativt høyt nivå?

Statsråd Knut Storberget [11:38:04]: Dette skal vi ta med oss. Det er helt åpenbart at møbelindustrien kanskje er en av de mest sensitive industrier – iallfall svært sensitive – i forhold til de svingninger i økonomien som vi har sett. Det har vi sett historisk også: Det har virkelig gått opp og ned med møbelindustrien, enten det er i Sykkylven eller på Stranda eller rundt omkring; vi har sett det på Sunnmøre gjennom mange, mange år. Samtidig som den er sensitiv i forhold til svingninger i økonomien, vet vi også at møbelindustrien har vært en bærebjelke i næringsvirksomheten, særlig på Sunnmøre. Det er helt avgjørende at mye av dette kan videreføres. Så vi skal ta med oss disse signalene.

Presidenten: Da går vi over til spørsmål 8.

Spørsmål 8

Anders B. Werp (H) [11:39:04]: «Det nedlegges et betydelig og verdifullt arbeid i kriminalomsorgen. Hvordan vil statsråden bidra til å øke forskningen på effekten

av soning i norske fengsler, med spesiell vekt på hva som kan redusere tilbakefall?»

Statsråd Knut Storberget [11:39:22]: La meg først si at jeg mener at dette spørsmålet er et av de viktigste spørsmålene vi kan stille i kriminalpolitikken. Vi har et veldig stort fokus på det å oppdage kriminalitet, veldig stort fokus på antall politifolk og politiresurser ute, og for så vidt også et stort fokus på hvor lenge folk skal sitte og sone. Men vi har en manglende debatt om de tiltakene vi gjør, virker, særlig nå når vi nå er i ferd med å sette i verk mange nye tiltak i kriminalomsorgen, som også spøreren spør om. Så jeg mener at dette virkelig er noe det er grunn til å takke spøreren for å trekke inn i Stortinget.

I St.meld. nr. 37 for 2007–2008, Straff som virker – mindre kriminalitet – tryggere samfunn, kriminalomsorgsmeldingen, som ble behandlet i april, framgår det at vi ønsker å ha en forskningsbasert kriminalomsorg. Det er en videreføring av Justisdepartementets mangeårige arbeid med å evaluere effekten av ulike tiltak innen kriminalomsorgen med tanke på tilbakefall. Denne forskningen har dels vært utført av norske forskere. Samtidig har norsk kriminalomsorg også i mange år dratt nytte av nordisk og annen internasjonal forskning på området.

Justisdepartementet er en bidragsyter til Nordisk samarbeidsråd for kriminologi, som ser til at fengselsforskningen stadig er i utvikling, også når det gjelder tilbakefall. Ikke minst bidrar rådet med forskningsformidling, dels gjennom et eget forskningstidsskrift og dels gjennom årlige forskningsseminarer.

Vi har siden 1980-tallet hatt et forskningssamarbeid med de andre nordiske landenes kriminalomsorgsadministrasjoner, herunder utarbeidelse av felles nordisk statistikk. Som et ledd i dette vil det i løpet av året komme en felles nordisk rapport, spesielt med statistikk for tilbakefall. Altså: Virker de tiltakene vi bruker ganske mye ressurser på, og forhindrer det tilbakefall, som er hovedmålet? Rapporten vil beskrive sentrale kjennetegn ved tilbakefallsgruppene og identifisere risikogrupper når det gjelder tilbakefall, og i rapporten beskrives likheter og forskjeller mellom de nordiske landene. Innholdet i rapporten vil danne grunnlag for nye forskningshypoteser og forskningsprosjekter. En av forskerne ved Kriminalomsorgens utdanningssenter, KRUS, vil i 2010 konsentrere seg om de norske tilbakefallsgruppene med tanke på å identifisere og fjerne risikofaktorer. Det nordiske fengselsforskningssamarbeidet vil fortsette i årene som kommer.

Så har vi evalueringsforskning, som bl.a. har vært foretatt av Kriminalomsorgens utdanningssenter. Det er veldig viktig når vi setter i verk nye tiltak, særlig opp mot elektronisk hjemmesoning, som man nå også skal evaluere, og som vi er godt i gang med. Justisdepartementet har også «kjøpt» forskning av andre forskningsinstitusjoner – nå sist Statistisk sentralbyrå, som har sett direkte på sammenhengen mellom rehabiliterende tiltak og tilbakefall.

For tida er Norsk institutt for by- og regionforskning i gang med å evaluere implementeringen av tilbakeføringsgarantien. Dette forskningsopplegget er ment å skul-

le gå over tre år og finansieres av Justisdepartementets egne forskningsmidler, og første rapport vil foreligge ved årsskiftet.

Jeg kunne også nevnt mer, uten at tida tillater det, men jeg understreker at dette er viktig.

Anders B. Werp (H) [11:42:28]: Jeg takker for svaret. Det er tydelig at statsråden er glødende opptatt av dette, og jeg kan forsikre at det er også vi i Høyre.

Kriminalomsorgen skal gjennomføre straffereaksjoner som er betryggende for samfunnet og skal motvirke gjentakende straffbare handlinger. Da er det viktig at kriminalomsorgen inviterer til et samspill mellom seg selv, altså kriminalomsorgen, den innsatte og samfunnet utenfor fengselet. Vi ser at de kriminelle drivkreftene i samfunnet endres over tid, samtidig som også samfunnet endres over tid. Da er det viktig at vi i kriminalomsorgen gjør det som virker, slik at vi reduserer den totale kriminaliteten. For at vi her i Stortinget skal foreta budsjettmessige og justispolitiske prioriteringer, er det viktig at vi har oversikt over dette. Og mitt spørsmål til statsråden er: Hvordan kan vi ta opp i forskningen de skiftende tider og de skiftende utfordringer i justispolitikken?

Statsråd Knut Storberget [11:43:39]: Dette handler om å få en kunnskapsstyrt kriminalpolitikk og ikke en hendelsesstyrt. Det er den virkeligheten representanten lever i, og det er den virkeligheten justisministeren lever i – jeg vet ikke om noe felt som er mer preget av hendelser enn justisfeltet. Det er derfor det er så bra at dette løftes fram i Stortinget. Vi må være tydeligere politisk, både i politisk styring av departementet når vi bestiller forskning og hvor mye penger vi skal bruke på det, og ikke minst her i Stortinget når man bevilger penger og setter i verk tiltak, enten det er dommerledede narkotikaprogram, en helt ny reaksjon, det er hjemmesoning med elektronisk kontroll, eller det er tilbakeføringsgaranti. Vi har på alle disse områdene – og det tror jeg må bli mitt svar – sørget for at man har noe midler til det. Men vi må også være tydelige i bestillingsbrevene i forhold til hva det er vi ønsker å få ut av det. Det er særlig det å forhindre tilbakefall vi er ute etter. Vi mener at det er et av de viktigste målene.

Anders B. Werp (H) [11:44:43]: Jeg takker også nå for svaret. Dette er komplisert, det er vi klar over.

Jeg vil avslutningsvis betone de frivillige organisasjonene og den innsatsen mange frivillige organisasjoner gjør i kriminalomsorgens tjeneste, med tilbakeføring og alternative soningsformer. Mitt avsluttende spørsmål til statsråden er hvordan vi også i forskningen kan synliggjøre effekten av de tilbudene og det arbeidet som gjøres fra de frivillige organisasjonene, som WayBack, Røde Kors, Fretex Elevator med flere, som vi kjenner godt til. Hvordan kan dette synliggjøres som alternativer i et godt soningstilbud?

Statsråd Knut Storberget [11:45:32]: Når vi initierer forskning på dette området og ber om forskning, enten det er på egen kjøp eller – jeg ser på ministeren for høye-

re utdanning – i samråd med andre departement, er det nettopp fordi vi ønsker å se: Virker det vi gjør?

Når det gjelder de frivillige organisasjonene, er det ingen hemmelighet at det er bred enighet i Stortinget om at vi bør styrke de frivilliges innsats på dette feltet, og det er gjort i løpet av de siste årene. I kjølvannet av det er det også viktig å se om dette virker. Se på Røde Kors' visitor-tjeneste: Har den betydning i forhold til tilbakefall? Jeg mener at den åpenbart har det, men det ville være veldig interessant å se om den virker. Se på WayBack, som er en organisasjon som har fått et betydelig løft i løpet av de siste årene – det er tverrpolitisk enighet om det i Stortinget – og som jobber på en helt annen måte enn det tradisjonell kriminalomsorg har gjort.

Hvis vi får ja på spørsmålet om slike tiltak virker, så har vi absolutt store muligheter i norsk kriminalomsorg.

Spørsmål 9

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Borghild Tenden til justisministeren, vil bli tatt opp av representanten Abid Q. Raja.

Abid Q. Raja (V) [11:46:48]: «Statsråden har tidligere vært positiv til å etablere et internasjonalt statsadvokatkontor i Norge. Et slikt kontor kan håndtere ulike saker hvor nordmenn er involvert i kriminalitet i utlandet.

Hva er framdriften i arbeidet med å etablere et slikt kontor for internasjonale saker i Norge?»

Statsråd Knut Storberget [11:47:19]: Jeg har vært opptatt av å utvikle det nordiske samarbeidet i straffesaksbehandlingen, særlig med vekt på å samordne etterforskningen av krigsforbrytelser. Vi er i en situasjon der norske borgere eller personer bosatt i Norge kan mistenkes for deltakelse i straffbare forhold i forbindelse med krigshandlinger i deres opprinnelige hjemland.

I en nordisk sammenheng er det etter min oppfatning gode muligheter for å skape mer effektive samarbeidsordninger for å løse saker med forgreininger over landegrensene. Å skape en felles nordisk påtaleenhet er det imidlertid for tida ikke enighet om innen Norden.

På oppdrag fra de nordiske utenriksministrene utredet Thorvald Stoltenberg det nordiske utenriks- og forsvarssamarbeidet. En rapport med anbefalinger ble lagt fram tidligere i år. En av hans anbefalinger var å etablere en etterforskningsenhet som kan samordne nordisk etterforskning av folkemord, forbrytelser mot menneskeheten og krigsforbrytelser begått av personer som oppholder seg i de nordiske land. En slik enhet vil ikke ha overnasjonal myndighet.

Det er oppnådd enighet innen Norden om at man skal utrede spørsmålet videre. En utredning av aktuelle hovedspørsmål er laget av den norske riksadvokaten, og er sendt på høring til de øvrige nordiske land.

Jeg er av den oppfatning at et sterkere regionalt samarbeid på dette området etter hvert vil vokse fram. Etterforskning av krigsforbrytelser begått under fjerne him-

melstrøk er ressurskrevende, samtidig er situasjonen at mistenkte personer og vitner fra de aktuelle konfliktområdene ofte er spredt rundt i Norden. En samordning av etterforskningen gir helt klart mulighet for betydelige gevinster. Dette handler bl.a. om internasjonal forgreiningskriminalitet og krigsforbrytelser. Vi har også diskutert i Norden samarbeid som går på menneskehandelsaker, etterforskning av overgrepssaker på nett osv. Men det er forskjellige oppfatninger av hvor langt man skal gå i forhold til overnasjonalitet på dette området, og det er et stort lerret å bleke.

Så har jeg vært opptatt av at når norske statsborgere begår kriminelle handlinger i utlandet, kan det i noen sammenhenger også være såpass alvorlige straffbare handlinger at de kan være gjenstand for straffeforfølgelse på norsk jord. Jeg mener at det nasjonale statsadvokatembetet som er opprettet og er godt i gang, som også etterforsker alvorlige forbrytelser, men ikke minst den innsatsen som gjøres i Kripos og andre steder, er viktig for å kunne stå rustet også mot den typen kriminalitet.

Abid Q. Raja (V) [11:49:57]: Jeg takker justisministeren for svaret.

I går var det fakkeltog for Martine Vik Magnussen, som i fjor ble brutalt drept i England. Denne saken er en av mange hvor nordmenn kommer ut for kriminalitet i utlandet. Et statsadvokatembete for internasjonale saker kunne ha bistått i denne saken. Til et slikt embete kommer på plass, som jeg forstår justisministeren fremdeles ønsker, vil justisministeren ta Martine-saken opp med utenriksministeren slik at Norge kan utøve diplomatisk press overfor Jemen, så den mistenkte utleveres? Jeg vet at justisministeren også bryr seg om justis og rettferdighet. Vil justisministeren derfor også sjekke hvorfor Norge ikke har kontaktet generalkonsulatet i Jemen i denne saken, og be utenriksministeren om fortgang?

Statsråd Knut Storberget [11:50:44]: Nå beveger spøreren seg i realiteten inn på et annet område. Hovedspørsmålet dreier seg altså om norske borgere som begår straffbare handlinger i utlandet.

Når det gjelder den saken det her pekes på, gjelder den, slik jeg har forstått det, en utenlandsk borger som har rammet en norsk familie på det mest brutale. Der står vi overfor noe av dilemmaene i internasjonal strafferett, som er at Norge kan ikke påberope seg myndighet i utenlandske straffesaker, og vi kan ikke instruere andre lands strafferettssystemer henimot hva vi skulle ønske.

Men det er ingen tvil om at det er dialog i Regjeringa, også mellom meg og utenriksministeren, om den angjeldende saken. Jeg må vise til de svar som utenriksministeren har gitt om det påvirkningsarbeidet som er gjort i den angjeldende saken, og vi må alle håpe at dette vil bære frukter.

Abid Q. Raja (V) [11:51:43]: Hvis utenriksministeren hadde lest spørsmålet, ville han ha sett at det handler om saker der nordmenn er involvert i kriminalitet i utlandet. Debatten i 2006 som frambrakte utspillet fra justisminis-

teren i Aftenposten, dreide seg om to saker hvor personer hadde omkommet i Pakistan, og om å ha et statsadvokatembete som skulle ta seg av nettopp de sakene hvor nordmenn kommer ut for kriminalitet – enten begår kriminalitet eller blir begått kriminalitet mot. Disse sakene er «Lille Røkke»-saken, drosjesvindleren som har gått og gjemt seg i Pakistan, Bolivia-saken, Kongo-saken og en rekke andre saker i Pakistan.

Jeg vil da driste meg til å stille spørsmålet om justisministeren synes det er akseptabelt at folk til dels unndrar seg straffeforfølgning ved å gjemme seg i utlandet. Og hva synes justisministeren om at norske myndigheter bistår ulikt i saker vedrørende nordmenn i utlandet? Kongo-saken, Martine-saken og saker i Pakistan er eksempler på det. Vil justisministeren ta tverrfaglige skritt for å få på plass et arbeid med felles retningslinjer i utenlandssaker?

Statsråd Knut Storberget [11:52:45]: La det ikke herse noen tvil om at justisministeren – han som står her – synes det er helt uakseptabelt at folk unndrar seg straffbare handlinger, uansett hvor i verden man gjør det. Men det betyr ikke at vi har makt og myndighet til å kunne bruke tvangsmidler, slik vi bruker på norsk jord når vi etterforsker saker. Det er et av dilemmaene i – jeg holdt på å si – den globale tidsalder. En av de store utfordringene på dette feltet er jo å søke enighet med andre land og i internasjonale organisasjoner, slik at vi får mulighet til å drive straffeforfølgelse også i et internasjonalt samfunn. Men det avgjør ikke Norge alene. Det er derfor jeg mener det er viktig at vi er til stede i de organer vi kan være i Europa, men også i en global sammenheng. Dette betyr ikke at våre institusjoner, enten det er Kripos eller det særskilte statsadvokatembete, eller for den saks skyld riksadvokaten, ikke bryr seg om denne typen straffbare handlinger. Jeg mener innsatsen må legges inn i de etablerte institusjoner vi har.

Spørsmål 10

Svein Harberg (H) [11:54:13]: «Regjeringen har i St.meld. nr. 44 for 2008–2009 Utdanningslinja grundig dokumentert et raskt økende behov for studieplasser ved høyere utdanning. Voksende ungdomskull, økt krav til kompetanse og i tillegg en virkelighet som oftere gir arbeidsledighet som alternativ til utdanning, understreker dette. Statsråden har uttalt at departementet og politisk ledelse er godt forberedt på veksten.

Hvilken overordnet plan har statsråden for å øke antall studieplasser og sikre unge utdanning istedenfor arbeidsledighet?»

Statsråd Tora Aasland [11:54:51]: Regjeringen har nettopp i St.meld. nr. 44 for 2008–2009 Utdanningslinja vurdert hvordan større ungdomskull og flere studenter gir gode muligheter til å fylle samfunnets behov for kompetanse i årene som kommer, og dermed også hindre at flere blir arbeidsledige.

Jeg vil først understreke at det vi kaller «utdanningsbølgen», innebærer en unik mulighet. Om vi lykkes med

å tilby god utdanning til flere, står vi også bedre rustet til å møte utfordringene i framtiden – om det er globale miljø- og klimautfordringer, eldrebølgen eller framtidens verdiskaping.

For å være godt forberedt på en kommende økning i søkningen til høyere utdanning er den første forutsetningen å ha et godt analysegrunnlag på plass. Stortingsmeldingen Utdanningslinja er sentral i grunnlaget for vår overordnede plan for å kunne tilby høyere utdanning til flere. Siden stortingsmeldingen ble lagt fram, har Statistisk sentralbyrå lagt fram nye befolkningsframskrivninger. Kunnskapsdepartementet har lagt disse nye framskrivningene til grunn og oppdatert våre vurderinger av hvordan antall mennesker i høyere utdanning vil utvikle seg. De viser at dersom studietilbøyeligheten holder seg på dagens nivå, vil endringer i demografi alene føre til en økning på rundt 17 000 studenter fram mot 2013. Dersom man antar at studietilbøyeligheten øker med 10 pst. de neste fire årene – noe som er noe sterkere enn gjennomsnittlig økning de siste 20 årene – vil antall studenter kunne øke med 33 000 fram mot 2013. Disse oppdaterte, mulige utviklingsbanene ble gjort kjent gjennom pressen i starten av denne uken, og Regjeringen vil meddele tallene til Stortinget på egnet måte i forbindelse med behandlingen av stortingsmeldingen.

En kraftig vekst i studietallene ble observert allerede i inneværende år. I forbindelse med revidert nasjonalbudsjett 2009 fremmet derfor Regjeringen forslag om å bevilge til sammen 115 mill. kr til 3 800 nye studieplasser, i tillegg til økt satsing på fagskoleutdanningen. Dette sluttet Stortinget seg til. Regjeringen har foreslått å føre videre denne satsingen, slik at kapasiteten økes ytterligere med om lag 2 600 studieplasser i 2010. Det betyr om lag 6 400 flere studieplasser i 2010 sammenliknet med 2008. Dette utgjør en satsing på 327,8 mill. kr i 2010. I tillegg foreslås det å videreføre om lag 100 mill. kr til videreutvikling av ny lærerutdanning i 2010. Dette er en tydelig satsing på høyere utdanning.

For å kunne møte økt studietilstrømming må det settes i verk tiltak på flere områder. En del av veksten må komme i form av nye studieplasser finansiert av Stortinget, som jeg nettopp har redegjort for. I departementets planarbeid vil behovet for nye bygg og annen infrastruktur selvfølgelig være integrert. Videre må eksisterende kapasitet ved lærestedene utnyttes. Det er i varierende grad ledig kapasitet innenfor mange fag ved de fleste av våre læresteder. Derfor må det enkelte lærested bidra med å legge planer for å utnytte sin kapasitet på best mulig måte. Jeg har i den forbindelse uttalt at studenter i framtiden nok må være forberedt på å flytte på seg mer enn før for å ta det studietilbudet de ønsker seg. Det er heller ikke slik at all økning må finne sted ved universiteter og høyskoler. Vi vil stimulere til økning av utdanning i utlandet, og at flere søker seg til fagskoler etter videregående skole.

Svein Harberg (H) [11:58:03]: Jeg takker for svaret, som for så vidt ikke inneholder noe nytt i forhold til det som har kommet fram de siste dagene. Men jeg registrerer at det likevel er et stort gap mellom det som nå lig-

ger i budsjettene og hvis en fortsetter den takten på nye plasser, og behovet – selv det nedskrevne behovet – som foreligger. Så vil vi jo få en stor utfordring.

Statsråden har sagt at hun ikke vil stenge noen ute fra muligheten til å ta høyere utdanning, og vil ikke at universitetene skal være for eliten. Hun ser det som en samfunnsoppgave å legge til rette for at våre høyere utdanningsinstitusjoner kan ta imot flere nye studenter uten at det går ut over kvaliteten.

Rektor ved Universitetet i Oslo har flere dager denne uken vært ute og ropt et varsko. Han sier at rammebetingelsene må være til stede, slik at en kan ta imot nye studenter uten å svekke kvaliteten. Har han etter statsrådets oppfatning feil virkelighetsbilde når han roper dette varskoet?

Statsråd Tora Aasland [11:59:07]: Vi er alle opptatt av at det blir en økning, bare de demografiske tallene i seg selv tilsier det. Jeg mener at Regjeringen har truffet bra med den økningen i antall studieplasser man har lagt opp til i revidert, og som vi viderefører i 2010. Når vi i tillegg tenker på de nye mulighetene man får både innenfor fagskolene og innenfor etter- og videreutdanning – for dette handler ikke bare om ungdom, det handler også om å gi voksne nødvendig kompetanse – mener jeg at vi er godt skodd for å kunne ta en økning i antall nye studenter. Men jeg er fullstendig klar over at det er en krevende utfordring vi har foran oss. Vi må ha så gode analyseverktøy som mulig, så god statistikk og så gode prognoser som mulig, for å treffe så riktig vi kan. Og så vet vi også at det er et spørsmål om hvordan vi utnytter kapasiteten i vårt system, og eventuelt også i forhold til studier i utlandet. For morgendagens samfunn vil kreve mange forskjellige typer kompetanse, og alle de nye studentene skal ikke inn på våre universiteter alene, men mange andre steder.

Svein Harberg (H) [12:00:14]: Jeg registrerer at det fortsatt ikke er en overordnet plan som ivaretar det totale behovet de nærmeste tre–fire årene.

En samlet gruppe organisasjoner innen høyere utdanning har ropt et varsko og sagt at her er det store utfordringer, man må begynne nå. Statsråden viser til nybygg ved universiteter og høyskoler. Det er forsvinnende lite i statsbudsjettet for 2010 som utløser nye studieplasser. Dette må jo på plass nå, for det tar tid å bygge nye studieplasser.

Så viser statsråden til at man kan fylle opp eksisterende skoler. Det tilbudet er der jo hele tiden.

Ikke minst viser statsråden til studier i utlandet. I statsbudsjettet for 2010 ser jeg ingen endring i finansieringen av utenlandsstudier. Vil statsråden gjøre noe med dette, slik at en utløser flere studenter til utlandet, uten at de får en forverret studieøkonomi?

Statsråd Tora Aasland [12:01:15]: Jeg er selvsagt helt enig med representanten i at de tiltak vi nå setter inn, må være sterkt knyttet opp til at kvaliteten ikke forringes, men heller forbedres. Det er et klart mål også for meg.

Jeg mener at vi har en overordnet plan. Grunnlaget for planen ligger i stortingsmeldingen, og jeg ser fram til at Stortinget både skal behandle meldingen og legge

den fram til debatt, slik at vi sammen med Stortinget kan legge de nødvendige byggesteiner til den planen og det plangrunnlaget som er der i dag.

Når det gjelder stimulering til studier i utlandet, er det nøye redegjort for i internasjonalseringsmeldingen, som nylig ble lagt fram for Stortinget. En av de viktigste strategiene i den meldingen er å ansvarliggjøre lærestedene selv – ikke minst her i Norge – slik at de har en strategi for internasjonalsering, i den forstand at de kan garantere sine studenter utdanning med en kvalitet som gir et godt utbytte, både for studentene selv og for den institusjonen de eventuelt kommer tilbake til, og kommer fra. Så dette ansvaret er delt mellom institusjonene og myndighetene. Og jeg tar selvsagt min del av ansvaret – ved å inspirere og motivere dem til dette arbeidet.

Spørsmål 11

Henning Warloe (H) [12:02:38]: «Det planlegges et nytt bygg for Høgskolen i Bergen på Kronstad til erstatning for de fem ulike stedene Høgskolen i dag driver virksomhet på. Bygget skal stå ferdig i 2014 og gi plass til 4 400 studenter og 500 ansatte, men allerede i dag har Høgskolen nesten 50 pst. flere ansatte og studenter enn dette. Samtidig varsler Regjeringen at antall studenter i Norge vil øke sterkt de neste årene.

Har statsråden en plan for hvordan Høgskolen i Bergen kan sikres mer plass til flere studenter på Kronstad når det nye bygget står ferdig?»

Statsråd Tora Aasland [12:03:19]: Stortinget gav prosjektet «Samlokalisering av Høgskolen i Bergen» en oppstartsbevilgning på 65 mill. kr i forbindelse med tiltakspakken i 2009, og i Prop. 49 S for 2009–2010, under Fornyings- og administrasjonsdepartementet, foreslås det en kostnadsramme for prosjektet på 2 240 mill. kr. Kostnadsrammen er basert på en bruttoarealramme for prosjektet på 48 000 m², eksklusiv parkering.

Bygget er dimensjonert for 4 400 *samtidig tilstedeværende* studenter og 500 *samtidig tilstedeværende* ansatte. I dag har Høgskolen i Bergen 5 600 studenter og 660 ansatte.

Det ligger derfor i programmeringen at det er rom for flere studenter og ansatte enn det er dimensjonert for, men at alle studenter og ansatte ikke er på campus til enhver tid. Flere av studiene forutsetter bl.a. at studentene er ute i praksis over lang tid. Både i forbindelse med utarbeidelse av rom- og funksjonsprogrammet og i arkitektkonkurransen ble det lagt vekt på svingninger og en eventuell økning i antall studenter innenfor det godkjente romprogrammet.

Sambrukseffekten forventes også å være betydelig ved høgskolen på Kronstad. Det er planlagt for stor grad av sambruk og dermed arealeffektivitet, og det er gjort valg i utformingen av anlegget som gir fleksible rom og fellesarealer, slik at de kan tilpasses en variabel studentmasse og fagprofil over tid.

Allikevel vet vi at det kommer større ungdomskull, som vil gi ytterligere behov for økte arealer, utover den fleksibiliteten som nå ligger i anlegget.

Allerede i oppdragsbrevet sendt i 2002 bad Kunnskapsdepartementet Statsbygg om å ta høyde for eventuell framtidig økning i studentmassen ved Høgskolen i Bergen og legge opp til et vesentlig utbyggingspotensial på tomte på Kronstad.

Hele eiendommen, som Statsbygg eier, er på ca. 70 mål. I tillegg til de planlagte 48 000 m² for Høgskolen i Bergen er det et utbyggingspotensial på ytterligere ca. 30 000 m² i den nordre delen av eiendommen.

Kunnskapsdepartementet er i dialog med Statsbygg for å sikre at disse arealene reserveres og utvikles for en eventuell framtidig utvidelse av høgskoleanlegget på Kronstad, dersom det skulle vise seg nødvendig.

Vi prioriterer dette og ser nå fram til en nær forestående byggestart på Kronstad. Det har de ventet på svært lenge.

Henning Warloe (H) [12:05:42]: Jeg sier takk for svaret fra statsråden. Det er ingen tvil om at ventetiden har vært lang når det gjelder dette prosjektet.

Det som virker ganske åpenbart – til tross for at man tenker seg at noen studenter er i praksis, osv. – er at med en vekst i studenttallet, som Regjeringen selv legger til grunn, vil det være behov for større arealer om ikke så veldig lang tid. Det er altså snakk om en vekst i antall studenter, slik Regjeringen ser det, i årene framover. Dette bygget skal stå ferdig i 2014, så det er jo fortsatt noen år igjen med vekst før bygget står ferdig, og også deretter. Her refererer jeg til Regjeringens egne tall.

Spørsmålet til statsråden må da være om man i alle fall kan sikre en reguleringsmessig status som gjør det mulig å planlegge et byggetrinn 2, selv om det vil ligge noen år fram i tid.

Statsråd Tora Aasland [12:06:44]: Jeg er veldig glad for at representanten og jeg åpenbart tenker likt når det gjelder nødvendigheten av å få i gang det bygget som nå er planlagt. Det vil jeg sette mye inn på at vi får til, og at vi får fulgt det opp på en god måte.

Som jeg sa i mitt første svar, er det areal tilstrekkelig til at man i framtiden kan foreta eventuelle utvidelser. De studentene som vi venter i tiden som kommer, kan selvfølgelig studere mange andre steder enn ved Høgskolen i Bergen, men jeg deler representantens ønske om at Høgskolen i Bergen skal få flest mulig studenter, og vi legger til rette for det. Jeg vil vise til min dialog med Statsbygg, en dialog som selvfølgelig også inneholder diskusjoner omkring sikring av areal og planlegging av framtidige byggetrinn.

Henning Warloe (H) [12:07:36]: Jeg vil avslutningsvis understreke at jeg er enig i at det er veldig viktig å sikre framdriften i dette byggeprosjektet, at man ikke nå stanser opp. Poenget er at det går an å tenke seg trinn 1 og trinn 2, og bokstavelig talt ha to tanker i hodet samtidig. Det som bekymrer meg litt, er at jeg har fått opplyst at Statsbygg i møter med Høgskolen i Bergen har signalisert at det fra tidligere trinn i prosessen ligger noen føringer på den udisponerte delen av tomten – som altså utgjør ca. 30 mål – og at føringene går ut på at deler av dette skal selges til

nærings- og boligformål for å finansiere det prosjekterte høgskolebygget. Er dette noe som statsråden kan avkrefte? Jeg håper det, på bakgrunn av det hun svarte i sted.

Statsråd Tora Aasland [12:08:34]: Jeg viser til det svaret jeg gav, og skal ta med meg representantens synspunkter i min videre dialog med Statsbygg. Det som går klart fram av mitt svar, er at her ligger det en mulighet i arealet. Det mangler selvfølgelig mer konkrete planer for dette – men jeg vil som sagt ta med meg disse synspunktene for i framtiden å være best mulig sikret at vi eventuelt får til flere byggetrinn framover.

Spørsmål 12

Henning Warloe (H) [12:09:09]: «Det er nå flere år siden planene ble lagt for et nytt bygg for Kunsthøgskolen i Bergen. Tomt er kjøpt og regulert, arkitektkonkurranse er avholdt, men under statsråd Djupedal ble så prosjektet stanset. Dette har satt Kunsthøgskolen i Bergen i en vanskelig situasjon med en rekke midlertidige leieavtaler i ulike lokaler.

Vil statsråden ta initiativ til å få ny fremdrift i planene for nytt bygg for Kunsthøgskolen i Bergen?»

Statsråd Tora Aasland [12:09:42]: Det har vært arbeidet med prosjekt for samlokalisering av Kunsthøgskolen i Bergen innenfor en samlet ramme på 17 500 m² brutto i flere år. Det ble lagt fram et skisseprosjekt i desember 2005 til en samlet prosjektkostnad departementet fant for høy. Prosjektet ble bearbeidet med sikte på en lavere kostnad. I mars 2006 forelå et revidert forslag etter noen runder med mulige innsparingsforslag. Departementet fant fortsatt kostnadene for høye og bad Statsbygg presentere et prosjekt som hadde kostnader mer på linje med andre høgskolebygg. For å gi prosjektet en sjanse besluttet daværende statsråd Djupedal at man kunne gå videre med det valgte konseptet, på de vilkår at man bearbeidet prosjektet med sikte på kostnadsreduksjoner og at det kom inn ekstern finansiering. Bakgrunnen for at det ble oppfordret til å skaffe ekstern finansiering, var at kostnadsrammen ble svært høy med utgangspunkt i de krevende løsninger som var valgt.

I februar 2009 mottok Kunnskapsdepartementet en statusrapport fra arbeidet med å skaffe eksterne bidragsyttere til Kunsthøgskolens byggeprosjekt. Kunsthøgskolens styre meddelte at man til tross for iherdig innsats fra institusjonens side måtte konkludere med at oppdraget med å skaffe eksterne bidragsyttere ikke hadde ført fram.

Det foreliggende prosjekt er et spennende bygg – jeg har selv sett tegningene. Det er spennende når det gjelder både det arkitektoniske og byplanmessige løsninger, og det er tilsynelatende et meget godt bygg for Kunsthøgskolen i Bergen og for Bergen by – det er det ingen tvil om.

Det har i tiden fra vi mottok tilbakemeldingen fra Kunsthøgskolen og til i dag, vært flere kontakter med Kunsthøgskolen og Statsbygg. Kunnskapsdepartementet har i høst tatt initiativ til å få i gang prosessen igjen, med

sikte på en bearbeiding av det foreliggende prosjektet, som vil gjøre det mulig å realisere noe innenfor en forsvarlig kostnadsramme.

Kunnskapsdepartementet vil på denne bakgrunn arbeide videre med prosjektet samlokalisering av Kunsthøgskolen i Bergen og vil sende et oppdragsbrev til Statsbygg som sikrer videre framdrift i saken.

Kunnskapsdepartementet vil komme tilbake til Stortinget så snart en ny og forsvarlig bearbeidelse av prosjektet er gjennomført.

Henning Warloe (H) [12:11:52]: Jeg sier takk for svaret.

Det er klart at for omverdenen kan det kanskje virke litt underlig at Statsbygg – som representerer staten i denne sammenhengen – utlyser en arkitektkonkurranse, nedsetter en jury, kårer en vinner, for så etterpå å skjønne at den man har kåret, har tegnet noe som blir for dyrt. Det er jo ingen tvil om at ambisjonsnivået var høyt da denne arkitektkonkurransen ble utlyst – det skulle være et signalbygg – det skal ikke være en firkantet kasse som man kan bygge så billig som mulig.

Jeg er litt usikker på hvordan statsråden ser for seg at dette prosjektet kan bearbeides videre. Det er vel heller ingen overraskelse at det har vist seg vanskelig å skaffe sponsorer til et statlig bygg i størrelsesorden 100 mill. kroner, som jeg forstår var oppdraget som ble gitt til Kunsthøgskolens ledelse.

Statsråd Tora Aasland [12:12:49]: Jeg er fullstendig klar over historien som ligger bak dette, og jeg ser ved selvsyn at det er et spennende bygg, men selvfølgelig også et kostbart bygg. Vi har flere mulige alternativer, men å begynne helt på nytt igjen tror jeg ingen av oss er tjent med. Det jeg signaliserer, er at vi har kontakt med Statsbygg for å ta en eller flere nødvendige runder for å finne ut om det er mulig å få realisert dette, som er et veldig spennende prosjekt og som vil bety mye både for byen og for Kunsthøgskolen. Vi har – som representanten vet fra forrige spørsmål – en del andre byggeprosjekter i Bergen og andre steder på gang, og vi er nødt til å prioritere det. Men det forhindrer ikke at jeg kommer til å legge mye energi i å få en god prosess med Statsbygg, slik at vi så fort som mulig får en oversikt over hvilke muligheter vi har med hensyn til Kunsthøgskolen.

Henning Warloe (H) [12:13:52]: Jeg håper selvfølgelig at statsråden i en dialog kan få en viss framdrift i dette prosjektet. Det er klart at det vil bli veldig vanskelig for en utdanningsinstitusjon, som i dette tilfellet driver virksomhet på veldig mange områder, å ikke vite når man kan regne med å flytte. Dette skaper bl.a. utfordringer med hensyn til leieavtaler. Det som skjedde i fjor sommer, var at Kunsthøgskolen var nødt til å sikre seg nye midlertidige lokaler, fordi leieavtalen gikk ut. Det er alltid slik at man

på forhånd må vite for hvor lang tid man skal inngå en avtale, slik at man ikke risikerer å bli sittende med skjegget i postkassen når det nye bygget står klart.

Helt konkret vil jeg spørre statsråden om man har mulighet til å bidra økonomisk, slik at Kunsthøgskolen i Bergen kan få dekket de økte leiekostnadene som den siste flyttingen i fjor har medført, på 2,5 mill. kroner.

Statsråd Tora Aasland [12:14:58]: Vi følger veldig nøye opp alle våre høyskoler og de utfordringene de måtte ha både når det gjelder husleie og andre ting. Jeg kan bare love at vi gjør så godt vi kan i den dialogen vi har med de enkelte høyskolene.

Jeg kan ikke gå i detalj på akkurat hva vi gjør når det gjelder Kunsthøgskolen i Bergen, men vi er selvfølgelig opptatt av at den kan drive på en forsvarlig måte, selv om det måtte ta noe tid før man får et nytt bygg.

Når det gjelder prosessen videre, er man her i samme situasjon som med mange andre kunnskapsbygg: Det krever budsjettmessige bevilgninger for å få i gang prosessene. Så vi er avhengig både av at vi klarer å prioritere, f.eks. i forhold til Høgskolen i Bergen – som står før Kunsthøgskolen på listen – men også andre bygg andre steder.

Min oppgave er å forsøke å få til så mye som mulig av dette så fort som mulig. Jeg gjør det jeg kan for det. Jeg kan forsikre representanten Warloe om at jeg har en god og tett dialog med Kunsthøgskolen og dens ledelse.

Spørsmål 13

Fra representanten Per Roar Bredvold til landbruks- og matministeren:

«I Hedmark har antallet erstatningssøknader for sauer tatt av ulv økt med hele 300 pst. fra forrige beitesesong til innværende. Sett fra landbrukspolitisk side er dette helt katastrofalt. Folk slutter helt, eller reduserer antall dyr.

Hvordan vil statsråden bidra til at antall rovdyrskader på bufe og andre dyr blir så få som mulig slik at distriktene igjen blir mer attraktive å bo og leve i for flest mulig?»

Presidenten: Dette spørsmålet er utsatt til neste spørretime.

Sak nr. 1 er dermed ferdigbehandlet.

Sak nr. 2 [12:16:03]

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat. Dermed er dagens kart ferdigbehandlet.

Forlanger noen ordet før møtet heves? – Møtet er hevet.